

Begroting 2017 - 2020

inleiding

partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	34	Wat is het minimale aan algemene reserves die Rijswijk wil hebben. Op pagina 3 zegt u dat er geen onnodige algemene reserves mogen zijn, beleid college.	3	Het beleid van ons college is om geen onnodige reserves in te stellen. Dus zo min mogelijk afzonderlijke reserves voor één bestemming. De algemene reserve dient hoog genoeg te zijn om de risico's op te kunnen vangen. Zie ook de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.
GL	161	Op pagina 3 staat vermeld dat de septembercirculaire in de begroting is verwerkt. Op pagina 4 en 5 wordt verwezen naar cijfers na verwerking van de meicirculaire. Is de septembercirculaire nu wel of niet verwerkt in deze begroting?	3	De septembercirculaire is verwerkt in de begroting. Op pagina 4 wordt de stand weergegeven zoals deze voor het laatst met de raad is gedeeld: inclusief de eerste halfjaarrapportage en de meicirculaire. Vanaf pagina 5 worden de mutaties vanaf deze stand inzichtelijk gemaakt. De septembercirculaire 2016 is verwerkt in de 2e halfjaarrapportage 2016.
VVD	1	"...Het laat goed zien hoe divers de bedrijfsvoering van het gemeentelijk apparaat ingericht moet zijn....". Bedoelt u hier mee te zeggen dat het ambtelijk apparaat van de gemeente zal groeien?	4	Neen, hiermee geven wij niet aan dat het ambtelijk apparaat zal groeien.
CDA	125	Rijswijk behoort, triest maar waar, tot de landelijke koplopers in leegstand van winkelruimte. U denkt dat te kunnen keren met een herinrichting van het Bogaardplein en het gratis maken van het eerste uur of de eerste 2 uur van het parkeren, zonder daar geld voor uit te trekken. Hoe groot acht u de kans dat het gaat lukken? Welke andere maatregelen heeft u in petto?	4	De door u genoemde twee maatregelen zijn onderdeel van de bredere visie op de ontwikkeling van het gebied In de Bogaard en Omgeving. Deze visie wordt vormgegeven met alle betrokkenen in het gebied. Het concept is ook onderwerp van discussie geweest op een forumavond. Daarbij wordt ingezet op een transformatie naar een winkel- en verblijfsgebied, waar het naast prettig winkelen ook prettig recreëren en wonen is. Dus meer groen, leisure, horeca en wonen in de directe omgeving horen daar ook bij. Met het Bogaardplein en een vorm van gratis parkeren willen we aankomende jaren extra inzetten zodat deze maatregelen gaan bijdragen aan een prettiger en aantrekkelijker verblijfsgebied (dat zo dus ook meer mensen gaat trekken, die langer in het gebied blijven). We zetten in op gratis parkeren van de eerste (twee) uur. Hiervoor is (nog) geen budget opgenomen omdat de discussie net gestart is en er nog geen ramingen kunnen worden gemaakt.
GBR	183	Wij willen graag de bedragen onder Maatregelen en Uitgaven gesplitst zien in bedragen die aan bedrijven/instellingen worden doorbelast en bedragen die aan burgers worden doorbelast. Dit om een beeld te krijgen hoe de lastenverandering worden verdeeld tussen bewoners en bedrijven en instellingen. Voorbeeld splits de 7%tariefs daling in verlaging in Euro's niet woningen en woningen.	5	Woningen Bedrijven Achterwege laten tariefstijging niet woningen -931.000 Achterwege laten indexering OZB -54.810 -59.010 7% tariefsverlaging OZB -414.670 achterwege laten tariefstijging afvalstoffen. -579.030 De kostendekkendheid van de leges heeft met name betrekking op de aanvraag van WABO-vergunningen. Het doorrekenen van BTW en veegkosten in de riolering leidt niet tot een directe stijging van de tarieven in 2017. Zie ook de paragraaf Lokale Heffingen.
GBR	190	Uit de stukken maak ik op, dat het verlies over 2017 wordt begroot op € 181.580 Dit is als volgt te herleiden: Totaal stand na 2 e halfjaarrapportage € 1.532.600 ===== Af; aanvullende uitgaven € 885.000 Mutaties investeringsplan (2017-2020) € 117.920 Overige mutaties € 73.630 Maatregelen inkomsten € 638.030 ----- Totaal € 1.714.980 ===== Gepubliceerd Tekort over 2017 € 181.980* =====	5	Ja, dit is juist.
GBR	193	De voorgestelde maatregelen inkomsten ad € 638.030 (zie hiervoor onder vraag 8) zijn nog discutabel voor onze fractie, gegeven het hierboven genoemde verlies over 2017 en de achterstanden in het onderhoud van straten enz. en de lopende risico's. Wij noemen o.a. achterstanden in de Openbare verlichting, wegen, riolering, enz	5	Er wordt geen vraag gesteld.
VVD	2	Eigenaren en ondernemers investeren (voor zover nu reeds bekend) 150 miljoen euro in de Bogaard en de omgeving hiervan. Waaruit bestaan deze investeringen? Wordt er ook daadwerkelijk in het winkelcentrum ge-investeerd? Voor welk bedrag (bij benadering?)	6	Deze investeringen betreffen een combinatie van het aankopen van vastgoed, het transformeren van vastgoed naar andere functies, het investeren in vernieuwing en renovatie van verschillende panden en het promoten van het gehele gebied. In het winkelcentrum zelf gaat het o.a. om de renovatie van winkelpanden, nieuwe vestigingen (o.a. Barista, Watertuin), aankleding en inrichting van het gebied (o.a. Bomenplein) en promotie van het winkelcentrum.
PvdA	84	Centrummanagement: bent u het met ons eens dat gezien de schrikbarende winkellegestand (23%) in onze stad dat een tijdelijk promotiebudget ingezet moet worden als een permanent budget en dat de visievorming versneld moet worden ingezet.	6	Het tijdelijk budget wordt meegenomen onder de bredere noemer van Citymarketing, gekoppeld aan de Stadvisie.
PvdA	105	U wilt flink investeren in de openbare ruimte in en om De Bogaard. Dat vinden wij een goede zaak. Wij kunnen echter niet beoordelen of, naast de extra € 100.000,- die hiervoor wordt vrij gemaakt, een investering van € 2.100.000,- daartoe noodzakelijk is. Kunt u aangeven wat voor deze forse investering wordt gerealiseerd volgens uw plannen? Wij willen overigens uw voorstellen terzake graag betrekken bij de meer algemene discussie over het verbeteren van de aantrekkelijkheid van In de Bogaard. Van ondernemers en anderen horen wij dat het mogelijke vertrek van de gemeente uit Hoogvoorde voelt als de spreekwoordelijke rat die het zinkende schip verlaat. Bent u ook van mening dat een eventueel vertrek van de gemeentelijke organisatie en het bestuur uit Hoogvoorde niet bijdraagt aan verbetering van de positie van In de Bogaard, waartoe u wel miljoenen wilt investeren in de openbare ruimte?	6	De genoemde bedragen zijn gereserveerd voor het opnieuw inrichten van het openbaar gebied van het Bogaardplein. Op 21 april 2015 zonden wij u het rapport "Ruimtelijk-economische effecten Huis van de Stad". Dit rapport was o.a. onderwerp van gesprek met uw Raad op 28 mei 2015. Dit rapport maakte duidelijk dat de verdringingseffecten op de omzet en de mogelijke gevolgen voor de leegstand in winkelcentrum In de Bogaard bij een verhuizing van de gemeentelijke organisatie erg klein zijn.
GBR	184	Graag zien we een opgave van het aantal vierkante meters boogaardplein waarvoor de 2,1 + 0,1 miljoen beschikbaar gesteld zou gaan worden. Dit is dus minus die delen waar derden verantwoordelijk voor zijn.	6	De berekening is gebaseerd op een opnieuw in te richten openbaar gebied Bogaardplein van ca. 10.000 m2 (tot aan het fietspad, vooraan). Tevens zijn in het bedrag van ca. € 2,1 mln. bedragen opgenomen voor VAT-kosten (voorbereiding / engineeringskosten, administratie en toezicht) en onvoorzien. Het bedrag van € 0,1 mln. is bedoeld om de eerste quick-wins te realiseren.
VVD	3	De opbrengst OZB niet-woningen is met 931K naar beneden bijgesteld. Dit wordt dan weer deels gecompenseerd door berekening van de algemene uitkering. Kunt u dit wat nader toelichten? Daalt de opbrengst over niet-woningen nu ook 7%? Zo niet, welk percentage geldt hier dan?	7	Op grond van de tweedehalfjaarrapportage is de geraamde opbrengst voor de OZB niet-woningen met € 931.000,- verlaagd. Deze verlaging is structureel doorgevoerd in de meerjarenbegroting omdat dit anders zou leiden tot een aanzienlijke tariefstijging (15%). Eén van de onderdelen bij de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is de maatstaf belastingcapaciteit bij niet-woningen. De berekening van de algemene uitkering op genoemd onderdeel levert een correctie op als de totale WOZ waarde van de niet-woningen lager wordt vastgesteld.

GBR	191	Voor asbestsanering van de scholen en maatschappelijk onroerend goed wordt slechts € 250.000 opgenomen. Kunt u een onderbouwde schatting geven voorwat ons nog te wachten staat.?	7	Voor al het maatschappelijk vastgoed is een inventarisatie (A-rapportage) opgesteld. Zichtbaar asbest is gerapporteerd. Aan de hand hiervan is voor verwijdering en zonodig bouwkundige maatregelen een raming opgesteld ad € 250.000. Van de schoolgebouwen zijn nog niet alle rapportages binnen en derhalve de kosten van verwijdering en bouwkundige maatregelen niet inzichtelijk. Vandaar dat er een PM-post is opgenomen voor de onderwijsgebouwen.
CDA	126	Hoe is de rioolproblematiek in de begroting ingepast? Het is onduidelijk hoe het verworpen raadsvoorstel in de begroting recht is gedaan. Als er al iets gewijzigd is, dan niet op alle plaatsen, zo lijkt het. Het tarief stijgt van € 120 naar € 136 in 2017 (pag. 111). Graag een compact overzicht van hoe het nu zit.	8	Vanwege afspraken met regionale partners is het noodzakelijk dat het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) op korte termijn weer ter besluitvorming aan de raad wordt aangeboden. In de voorliggende begroting is hier al van uitgegaan. De discussie in de raad ging voornamelijk over de doorberekening in de tarieven en het effect hiervan op de lokale woonlasten. Wij streven naar kosten dekkende tarieven (de vervuiler betaalt). Uiteindelijk stelt de raad de tarieven vast. Tegenover de hogere rioolheffing staat een verlaging van de OZB en is de verhoging van de afvalstoffenheffing niet doorgevoerd. Per saldo blijven de lokale lasten nagenoeg gelijk.
VVD	4	Hoe zorgt u er voor dat het huishoudboekje voor een volgend jaar volledig sluitend is?	9	De meerjarenbegroting is structureel sluitend. Omdat er in 2017 een aantal impulsen is opgenomen en er is afgezien van het instellen van bestemmingsreserves, is er sprake van een incidenteel tekort.
PvdA	119	De PvdA heeft al eerder aandacht gevraagd voor beleid tbv eenzaamheidsbestrijding. U zet hier zelf ook in. Wat houdt het innovatieproject Eenzaamheidsbestrijding in en hoeveel geld wordt hiervoor gereserveerd?	9	Het Innovatieproject Samen tegen Eenzaamheid streeft naar verbinding tussen sterke en kwetsbare inwoners; sociale samenhang als oplossing tegen eenzaamheid. Rijswijkse organisaties zorgen voor een sluitende ketenaanpak: signalering, preventie, (maatjes)begeleiding en activering. Specifieke doelgroepen zijn: mensen met een lichte ggz achtergrond (ouderen, maar ook jongeren en gezinnen) en licht dementerenden. Zie ook www.innovatiesociaaldomeinrijswijk.nl . De komende jaren is vanuit het innovatiebudget 50.000 euro per jaar gereserveerd voor eenzaamheidsbestrijding.

programma algemeen bestuur en organisatie				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	5	T.a.v. de tabel bij de indicator onder e: "Burger kreeg uiteindelijk wat hij/zij wilde". Waarom duurt het tot 2019 voordat de gemeente dit op orde heeft. De overheid is er voor de burgers, niet omgekeerd!	12	Uiteraard zijn wij het met u eens dat wij er voor de burger zijn en stellen alles in het werk om dit punt te realiseren. Op alle fronten wordt gewerkt om de publieke dienstverlening naar een hoger en innovatiever plan te tillen. De nieuwe website is live en veel producten gaan komend jaar digitaal via de website worden aangeboden. Dit vraagt om investeringen en kost daarom tijd. Uit voorzichtigheid hebben we de doelstelling aanvankelijk op 2019 gezet, maar uiteraard zetten wij ons in om het eerder te realiseren.
VVD	6	"...De uitdaging is keuzes te maken en prioriteiten te stellen voor de korte, middellange en lange termijn. Op basis van deze keuzes kunnen de acties uit de agenda van de stad worden geprioriteerd en geconcretiseerd. De voortgang van de uitvoering wordt gemonitord. De Agenda is dynamisch en zal op basis van (nieuwe) ontwikkelingen worden bij gesteld....". Hoe zorgt u er voor dat u ook daadwerkelijk concrete resultaten gaat bereiken? Een dynamische agenda, nieuwe ontwikkelingen, te maken keuzes en te stellen prioriteiten zijn vage termen. Wat gaat u doen, wat gaat u bereiken, etcetc?	13	In de agenda van de stad (onderdeel van raadsvoorstel Stadsvisie zoals de raad behandelde op 27 september) worden concrete acties gekoppeld aan doelstellingen. Op basis van ontwikkelingen wordt de agenda bijgesteld.
VVD	7	"...In 2017 gaan we verder aan de slag met dit onderwerp en brengen we meer samenhang aan...". Wat gaat u niet dan precies in 2017 doen? Welke samenhang ontbreekt/ontbrak er in 2016 en waardoor kwam dat?	13	De identiteit van de gemeente is met de Stadsvisie scherper in beeld gebracht. In 2017 wordt dit vertaald in de verdere profilering van de gemeente, zowel op stadsniveau als op gebiedsniveau. Op basis daarvan wordt een communicatie- en marketingstrategie ontwikkeld om de stadspromotie, communicatie, externe betrekkingen en het evenementenbeleid meer in samenhang te brengen en middelen daarvoor te ontwikkelen. Dit is een vervolgstap vanuit de Stadsvisie, welke er in 2016 nog niet lag.
BVR	61	De wethouders krijgen ieder 2 wijken toebedeeld waar ze als eerste bestuurlijk aanspreekpunt fungeren. Rijswijk telt ruim 30 wijken/buurtschappen. Waarom vertegenwoordiging van slechts deel van alle wijken?	13	We gebruiken de CBS wijkindeling. Deze omvat heel rijswijk. Aan iedere wijk is een wethouder gekoppeld. Er is voor iedereen een vertegenwoordiger.
GBR	194	Kunt u voorbeelden geven van projecten resp. maatregelen, waarbij het initiatief op basis van wijkbewoners is gerealiseerd door de verantwoordelijke wijkwethouder ?	13	Wijkwethouders zijn aanspreekpunt. De verantwoordelijkheid voor beleid en uitvoering ligt bij de vakwethouder. In de periode tot nu toe zijn talloze initiatieven van bewoners gerealiseerd in de stad. Als voorbeeld kunnen we noemen dat er 30 groeninitiatieven van bewoners zijn gerealiseerd variërend van bloemperk rondom bomen, geveltuintjes tot herinrichting van een park.
BVR	54	Werkbezoeken college. In hoeverre kan de Raad, als gekozen volksvertegenwoordiger, bij werkbezoeken van de collegeleden meer betrokken worden?	14	Indien relevant delen we opgedane kennis uit de werkbezoeken direct en/of indirect in de beleidsvoorstellen die we aan uw raad voorleggen. Het communicatieplan voor de raad is twee jaar geleden vastgesteld. Als afgeleide hiervan worden werkbezoeken en activiteiten gedeeld en ingepland.
PvdA	87	De PvdA hecht aan internationale solidariteit. Wat worden de contouren van het nieuw internationaal beleid. Dat zou ons nog in 2016 worden aangeboden. Wij zien kansen o.a. in onderwijsprogramma's. Wij zien nog geen vertaling in deze begroting. De een euro per inwoner die ooit door GL is opgevoerd en door de Raad aan genomen, zien wij niet terug.	14	Wij kennen alleen de groenlinks motie uit 2009 over millennium gemeente en de stedenband Condega. Daarin is geen bedrag genoemd. Wij willen de contouren van het internationaal beleid in 2017, samen met u, verder bepalen en uitwerken.
vd Horst	162	Internationale aangelegenheden In 2016 worden voor Rijswijk de mogelijkheden onderzocht voor een nieuw internationaal beleid.Zijn de stedenbanden met Beroun en Condega beëindigd? Op welke termijn is het onderzoek naar een nieuw internationaalbeleid voor Rijswijk afgerond?	14	Nee. De stedenbanden bestaan formeel nog steeds. Er zijn echter op dit moment geen lopende projecten meer. In 2017 willen we de contouren van het internationaal beleid, samen met u, nader bepalen en uitwerken.
GBR	195	Is de relatie van de stedenband met Beroun thans definitief beëindigd ?	14	Nee. Wel hebben wij schriftelijk aan Beroun laten weten dat we de stedenband willen herzien. In het kader van de discussie over de contouren van het nieuw internationaal beleid komen we hierop terug.
VVD	8	0020, 0032, 0060. Bij deze posten is een forse daling van de lasten (2017 tov raming 2016). Ik kom de verklaring niet tegen bij de verschillenanalyse. Wat zie ik over het hoofd? Graag een toelichting. Heeft dit te maken met de nieuwe toerekening van overhead?	16	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017.De lasten van programma Algemeen Bestuur en Organisatie dalen niet alleen door het wegvallen van de toegerekende overhead, maar ook doordat op dit programma overhead direct geraamd stond (b.v. kosten gemeentesecretaris). Hetzelfde geldt voor product 'Publieksvoorlichting, promotie en Public Relations' onder hetzelfde programma. In het nieuwe programma 'Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.
SP	62	0011 Bestuurlijke samenwerking: Welke kosten vallen onder 0011?	16	Regionaal bestuurlijke samenwerking € 204.720 Internationale aangelegenheden € 23.090 Bijdrage VNG € 51.500 ----- € 279.310
SP	63	0032 Publieke dienstverlening: Aub uitleg; raming is LAGER ter dekking van hogere personeelsbestand?	16	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.

SP	64	0060 Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie Waarom dalen de lasten vanaf 2017 zo sterk ?	16	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.
PvdA	85	Wij begrijpen dat publieksverlichting enz geheel opgegaan is aan de #stadsvisie. Kan een gedetailleerd overzicht van uitgaven/inkomsten stadsvisie gegeven worden	16	De reguliere middelen voor publieksverlichting zijn per 2017 ondergebracht bij het 'programma Overhead'. Voor de stadsvisie is door uw raad € 185.000 beschikbaar gesteld. De kosten van de stadsvisie blijven binnen dit budget. Na afronding van de stadsvisie kan een overzicht worden opgesteld.
PvdA	86	Wordt er in 2017 niet meer aan publieksverlichting, promotie en PR gedaan?	16	Nee. De werkzaamheden blijven gedaan worden. De uitgaven worden met ingang van 2017 ondergebracht bij het 'programma Overhead'.
GBR	185	Graag zien we een toelichting waardoor de verschillen zijn ontstaan bij: 0020 bestuursondersteuning tussen 2016 en 2017 0032 Publieke dienstverlening 2016 en 2017 0060 Bestuursondersteuning en rekenkamerfunctie 2016 en 2017 Daarnaast willen we graag de duiding weten van de getoonde cijfers (zijn deze in euro's, *1000 etc).	16	De verschillen zijn het gevolg van het elimineren van de overhead uit de producten/programma's. Het betreft bedragen x € 1.000,-. Deze tekst is weggevalen en zal in de definitieve stukken worden verwerkt.
vd Horst	163	0031 Verkiezingen/referenda In hoeverre is aanschaf van stemmachines voor Rijswijk reëel? Is er een inschatting te geven van de aanschaf kosten?	17	Er zijn elk jaar geluiden over het elektronisch stemmen c.q. stemmen tellen. In hoeverre dit reëel is, is niet aan te geven. Feit is wél dat er inmiddels een aantal jaar is verstreken zonder dat er een concrete datum wordt genoemd. De mogelijke aanschafkosten zijn derhalve ook niet in te schatten omdat er nog geen leveranciers worden genoemd vanuit het Ministerie van BZK.

programma openbare orde en veiligheid				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
BVR	60	Aan het eind van de eerste helft van 2016 heeft de wethouder toegezegd in te willen stemmen met het gratis ter beschikking stellen van VOG's aan vrijwilligers van welzijnsorganisaties en daar onderzoek naar te zullen doen. Waar kunnen wij dit in de begroting terugvinden?	18	Het gratis ter beschikking stellen van VOG's voor een selecte groep is in de praktijk lastig uitvoerbaar. Een systeem van compensatie is wel werkbaar. Wij vinden het belangrijk dat organisaties die vrijwilligers inzetten deze kosten vergoeden.
VVD	9	T.a.v. de tabel bij de indicator: "Harde kern jongeren". Kunt u aangeven welke rol deze jongeren in Rijswijk spelen? Er is – blijkens de tabel – geen informatie over bekend. Kunt u aangeven waardoor dat komt? Hoe borgt u de veiligheid en zorgt u voor handhaving in Rijswijk, ook waar het gaan om deze doelgroep?	19	Deze indicator is opgenomen vanuit het landelijke "Waar staat je gemeente" om vergelijkingen te kunnen maken tussen gemeenten. In Rijswijk zijn geen harde kern jongeren bekend.
BVR	50	Openbare orde en veiligheid Fietsendiefstal: komen er extra en verbeterde stallingen? Met bewaking?	19	In het kader van het al lopende experiment zijn de huidige bewaakte fietsenstallingen in de Bogaard al gratis gemaakt. Er zijn geen plannen voor extra fietsenstallingen. Het onbewaakte gedeelte op het Bogaardplein, direct naast de huidige bewaakte stalling, wordt bij het bewaakte gedeelte gevoegd.
BVR	51	Openbare orde en veiligheid: Waar vinden wij het project Weesfietsen terug?	19	Weesfietsen staan niet beschreven in de nog geldende apv, daarom kan hierop niet gehandhaafd worden. Alleen bij fietswrakken kunnen we wel optreden. In de discussie over het nieuwe APV wordt dit onderwerp meegenomen.
CDA	127	De verwijzingen naar Halt nemen af. U stelt dat dit komt door meer te investeren in preventie. Kunt u nader toelichten wat er in preventie is geïnvesteerd het afgelopen jaar?	19	Er is geïnvesteerd in preventie. We hebben onze reguliere preventie o.a. via de wijkagenten. Daarnaast hebben we extra geïnvesteerd in voorlichting op scholen.
BVR	55	Programma Openbare Orde en Veiligheid. Rijswijk heeft een AZC voor 500 bewoners, waarom is deze situatie en de mogelijke overlast niet meegenomen in dit programma?	20	Er is geen aanleiding om het apart op te nemen in het programma. Dit neemt niet weg dat we maatregelen nemen zoals genoemd in het plan van aanpak veiligheid.
PvdA	88	Ondermijning: In de begroting ontbreekt doorzicht en financiële vertaling van personele capaciteit als het gaat om uitvoering geven aan deze prioriteit. Kan inzicht geboden worden van deze inzet? Acht het college deze inzet voldoende? Gaarne onderbouwen.	20	Op dit moment wordt gewerkt aan een projectplan, waarbij de personele inzet en de daarbij horende financiën in kaart zullen worden gebracht.
CDA	128	Over de 'harde kern jongeren' zijn geen gegevens bekend. Hoe komt dit? Zijn deze jongeren niet in Rijswijk? Of is er geen inventarisatie mogelijk? In dat laatste geval, hoe zorgt u ervoor dat dit wel in beeld komt?	20	Deze indicator is opgenomen vanuit het landelijke "Waar staat je gemeente" om vergelijkingen te kunnen maken tussen gemeenten. In Rijswijk zijn geen harde kern jongeren bekend.
vd Horst	164	Ondermijning Ondermijning is één van de vijf speerpunten uit het Regionaal Beleidsplan 2015-2018. We bereiken dit door intensieve gemeentelijke samenwerking met de veiligheidspartners, de bewoners, de bedrijven, de ondernemers en overige partners in het gebied. Worden PO en VO scholen hier ook bij betrokken?	20	Ja, de lokale aanpak van veiligheid in en rondom scholen wordt opgenomen in het nog op te stellen strategisch veiligheidsbeleid. Op dit moment wordt vanuit VRIS (Veiligheid Rondom en In Scholen) reeds een integrale aanpak al voor VO scholen toegepast.

programma verkeer en vervoer				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	10	De tabel indicatoren: aantal meters geoptimaliseerde fietsroutes is in 2016, 2017, 2019 ev 500 meter, in 2018 evenwel 7500 meter. Onduidelijk waardoor dit komt, ook als me ziet dat het aantal fietsers niet verandert.	22	In de tabel is een toename te zien. De cijfers zullen bijgesteld worden wanneer de resultaten beschikbaar zijn.
PvdA	93	Het is voor voetgangers –maar met name ook voor mensen die rolstoel gebonden of slecht ter been zijn- gewenst dat trottoirs voldoende vrije doorloopruimte hebben. Als gevolg van begroeiing, bomen, of uitgestalde waren of reclameborden is dat soms een aandachtspunt ("understatement"). Dat geldt ook voor de vrije doorloop om veilig over te kunnen steken, zelfs bij zebra's of gemarkeerde oversteekplaatsen. Voetgangers moeten de stoep heroveren! Naar wij aannemen zijn voor de bepaling van wat een vrije doorloopbreedte moet zijn, bepaalde normen uitgangspunt. Kunt u garanderen dat in Rijswijk de gewenste vrije doorloopruimte overal voldoende is? Wilt u, op locaties waar dit aandacht verdient, hier via handhaving specifiek op gaan inzetten?	22	Bij het ontwerpen van wegen wordt altijd rekening gehouden met de vrije doorloopruimte; we kunnen echter niet garanderen dat deze ruimte overal voldoende is. Er komen op dit moment nauwelijks klachten over binnen, maar we zijn zeker bereid om op te kijken wat we kunnen doen op locaties waar dit aandacht verdient. Op uitgestalde waren en reclame-uitingen wordt waar mogelijk gehandhaafd. Oudere wijken zijn niet altijd volgens de huidige maatstaven ingericht. Hier is het vaak onmogelijk de minimum doorgangen te realiseren. Ook bomen kunnen in de loop van de tijd de trottoirs versmald hebben met hun wortelpakket. Het is vaak niet wenselijk of mogelijk om deze om deze reden te verwijderen.
GBR	196	In het programma verkeer en Vervoer is o.a. opgenomen als indicator voor een fietsroute 7500 meter fietspad in 2018. Vragen: Welk fietspad en welk bedrag is in de investeringsbegroting voor het jaar 2018 opgenomen ?	22	In 2018 worden de volgende fietsroutes opgeleverd: Sir Winston Churchilllaan, Delftweg, Steenlaan/Rembrandtkade en Prinses Beatrixlaan (RijswijkBuiten-Den Haag). Voorbereidingen starten in 2017. Over 2017 en 2018 samen opgeteld gaat het om investering van circa 700.000 euro exclusief subsidies van Rijk, Metropoolregio en Provincie.
PvdA	89	Kunnen wij de globale "Quickscan naar vervangen verkeerslichten door rotondes" van u ontvangen? U heeft eerder aangegeven deze informatie na de zomer te kunnen delen. Zijn er –naast de drie genoemde punten- ook andere kruispunten waar verkeerslichten door rotondes vervangen kunnen worden? Zijn de gelden die afgelopen jaar beschikbaar waren voor de kruising Generaal Spoorlaan-Huis te Landelaan nu opgenomen in de (blz. 25) geplande "Investeringen Rotondes in Rijswijk". Zo ja, waarom kunnen deze gelden dan niet eerder dan in 2019 worden ingezet? Zijn er door verkeerslichten beveiligde kruispunten die net zo goed zonder verkeerslichten veilig te gebruiken zijn (bijvoorbeeld door verkeersmaatregelen)? Zou u daarvan een inventarisatie willen maken en indien mogelijk de desbetreffende verkeerslichtinstallaties laten vervallen? Dit klempt temeer aangezien zoals u op blz. 76 aangeeft het vervangingsbudget voor verkeerslichten 2,5 keer hoger wordt vanaf 2025!	22	De beschikbare investering voor aanpassing van de doorstroming en verkeersveiligheid op Generaal Spoorlaan- Huis te Landelaan wordt, zoals eerder gecommuniceerd (raadsinformatiebrief 15.134909), ingezet bij het project Generaal Spoorlaan (zie kruispunt Huis te Landelaan p 25). Gezien het verkeerstechnisch karakter van de Quickscan zullen we belangstellende raadsleden uitnodigen voor een toelichting door experts. Uw vragen over verwijderen van verkeerslichten en vervanging door andere verkeersmaatregelen dan rotondes kan dan aan de orde komen.

PvdA	90 U gaat (terecht) door met het realiseren van goede fietsroutes. De fietspaden langs de Prinses Beatrixlaan zijn gedeeltelijk wel, en deels niet tweezijdig te gebruiken, terwijl de breedte van de vrij liggende fietspaden overal voldoende zijn voor tweezijdig gebruik. Dit geeft een onduidelijk fietsbeeld, onnodig kruisend verkeer en in de praktijk tegen de (formeel) verplichte rijrichting rijdende fietsers. Naar onze mening kan dit op eenvoudige en vrijwel kosteloze wijze zo worden aangepast dat aan beide zijden van de Prinses Beatrixlaan op de fietspaden tweezijdig gebruik mogelijk is (in elk geval tussen grens met Den Haag en S.W. Churchillaan). Bent u dat met ons eens en zo ja, wilt u dan op de kortst mogelijke termijn maar uiterlijk in 2017 zorgen voor de desbetreffende aanpassingen die tweezijdig gebruik mogelijk maken?	23 Om een tweezijdig fietspad te realiseren is inderdaad voldoende breedte van belang. Om de kruising veilig te regelen is het ook nodig om de verkeerslichten aan de nieuwe situatie aan te passen. Het aanpassen van verkeerslichten en de belijning in het fietspad kan niet op een vrijwel kosteloze manier gebeuren. Momenteel worden voorbereidingen getroffen om het fietspad ook op dat onderdeel van de fietsroute voor tweerichtingenverkeer geschikt te maken. De verwachting is dat de werkzaamheden in 2017 afgerond zijn.
CDA	129 U geeft aan dat u, om de verkeersveiligheid te verbeteren, kleine knelpunten aangepakt worden, mede op basis van meldingen. Kunt u aangeven hoeveel meldingen u heeft ontvangen en hoeveel kleine knelpunten zijn aangepakt? Het Verkeer op de Burgemeester Eلسenlaan loopt hopeloos vast. Is de afstelling van de stoplichten op de kruising met de Generaal Spoorlaan goed? Is het probleem u bekend en doet u er wat aan? Welke afstemming vindt plaats met onze grote bureا? Het lijkt erop dat men niet met elkaar praat.	23 Via het meldpunt openbare ruimte en op andere manieren, waaronder via brieven, telefoontjes of tijdens bijeenkomsten, worden meldingen bij de gemeente gedaan. Een exact aantal is moeilijk te geven. Zeker wanneer er meerdere meldingen over een specifiek knelpunt binnenkomen worden die knelpunten opgelost. De tijdelijke toename van het verkeer op de Burg. Eلسenlaan wordt veroorzaakt door de tijdelijke afsluiting van de Alberdingk Thijmstraat in Den Haag, en de daarmee samenhangende gedeeltelijke afsluiting van de Huis ter Landelaan. Het verkeer wordt omgeleid via de Burg. Eلسenlaan.
CDA	130 Vindt u de verkeersveiligheid rondom alle scholen, nu voldoende?	23 Aandacht rondom verkeersveiligheid bij scholen heeft altijd onze prioriteit en kan altijd beter.
CDA	131 Hoeveel burgerinitiatieven mbt verkeersveiligheid zijn er geweest?	23 Via het meldpunt openbare ruimte en op andere manieren, waaronder via brieven, telefoontjes of tijdens bijeenkomsten, worden meldingen bij de gemeente gedaan. Een exact aantal is moeilijk te geven. Zeker wanneer er meerdere meldingen over een specifiek knelpunt binnenkomen worden die knelpunten opgelost.
VVD	35 De Prinses Beatrixlaan vervult een belangrijke verkeersfunctie, maar dit betekent niet dat dit ten koste mag gaan van de leefbaarheid of de economische waarde van bijvoorbeeld winkelcentrum In de Bogaard. Wij zetten ons daarom in voor een #duurzame toekomst van de Prinses Beatrixlaan. Samen met de Metropoolregio en de gemeente Den Haag is in 2016 een proces gestart om te komen tot een gedragen en toekomstbestendige verkeersstructuur voor Rijswijk en Den Haag zuidwest. Streven is om dit proces in 2017 af te ronden.Vaag geformuleerd. Wat is concreet de inzet van het college? Graag formuleringen zonder duurzaamheid!	24 Samen met andere partijen onderzoeken we scenario's en kijken we naar een gedragen oplossing.
vd Horst	165 Samen met de Metropoolregio en de gemeente Den Haag is in 2016 een proces gestart om te komen tot een gedragen en toekomstbestendige verkeersstructuur voor Rijswijk en Den Haag zuidwest. Streven is om dit proces in 2017 af te ronden. Is de verwachting dat een dergelijk onderzoek in 2017 uitmond in een raadsvoorstel met financiële onderbouwing?	24 Dat is wel de bedoeling, maar is uiteraard afhankelijk of de partijen in het proces op een lijn kunnen komen.
SP	65 2100 Wegen straten en pleinen Waarom nemen de baten vanaf 2016 zo sterk af?	25 In 2015 is € 4,18 mln. verantwoord aan incidentele (subsidie)inkomsten als gevolg van de afkoop van bedien- en onderhoudskosten van de de nieuwe brug over het Rijn-Schiekanaal 'De Oversteek'.
SP	66 2140 Parkeren Er wordt flink verdient op het parkeren, lasten dalen, baten lopen flink op. Is dat de bedoeling ?	25 Nee, dat is niet de bedoeling. Zie verder GBR 186.
PvdA	91 Gaat u –naast de investering in bewegwijzering rond nieuwe fietsroutes- ook de bewegwijzering rond bestaande fietsroutes verbeteren, zoals onder andere afgelopen jaar door de Fietsersbond (afdeling Rijswijk) is gevraagd? Eerder heeft u ons geantwoord dat er een inventarisatie zou komen van ontbrekende en verouderde bewegwijzering. Is die opgesteld en kunnen wij die ontvangen?	25 Bij de investeringen in de bewegwijzering wordt een deel van de suggesties die door de Fietsersbond zijn gedaan reeds opgepakt. De inventarisatie voor ontbrekende bewegwijzering rond bestaande routes wordt in 2017 afgerond. Zodra deze inventarisatie gereed is ontvangt u deze ter informatie. Binnen het aangevraagde budget is rekening gehouden met de kosten voor aanpassing bewegwijzering rond nieuwe en bestaande fietsroutes.
CDA	132 Toekomstig parkeerbeleid ontwikkelen betekent een visie hebben over het steeds toenemende aantal auto's in deze stedelijke omgeving. U kiest niet voor de auto tov openbaar vervoer en de fiets zo lijkt het. Of andersom. Klopt dat? En waarom niet? En hoe verhoudt zich dit uitgangspunt tov de bedrijvenontwikkeling en ambities in de Plaspoelpolder?	25 Parkeerbeleid is een integraal onderdeel van het mobiliteitsbeleid. In de Structuurvisie Mobiliteit is vastgelegd waar de focus ligt. Verkeersdeelnemers willen, afhankelijk van de reis, een keuze kunnen maken voor het vervoermiddel. Rijswijk heeft geen pushbeleid; wel wordt relatief veel geïnvesteerd in de kwaliteit van fietspaden en fietsvoorzieningen, mede om het fietsgebruik te verhogen. Voor bedrijventerreinen als de plaspoelpolder streven we naar goede multimodale bereikbaarheid; autobereikbaarheid blijft belangrijk, naast betere bereikbaarheid met OV en fiets.
GBR	186 Wij zien voor 2017 een stijging van de baten rondom parkeren met 380.000 euro. Graag zien wij een onderbouwing van deze stijging van met bijna 100%.	25 Het saldo van kosten en baten parkeren lijkt fors te stijgen. Dit wordt echter met name veroorzaakt door een daling van de lasten. Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.
GBR	197 Herstel van asfaltwegen valt volgens het BBV onder onderhoud en kan niet als investering worden beschouwd (afschrijven in 5 jaar)? Waarom past u deze regel niet toe ?	25 Het betreft geen kleinschalig onderhoud maar levensduurverlengende maatregelen vergelijkbaar met reconstructie, de afschrijvingstermijn bedraagt 20 jaar. Een afschrijvingstermijn van 20 jaar is in een percentage (zie kolomkop) 5%.
BVR	57 In 2017 wordt 250.000 euro uitgetrokken om overlast van bomen aan te pakken. Voor de daaropvolgende jaren wordt er niets opgenomen. Betekent dat alle overlastgevende en vooral oudere bomen in 2017 worden verwijderd en vervangen door nieuwe?	26 Nee. Er is verdeeld over drie jaar (2016, 2017 en 2018) in totaal € 750.000 uitgetrokken om een start te maken om overlast locaties aan te pakken. Het opstellen van een praktisch uitvoeringskader vormt hier een onderdeel van.
vd Horst	166 2120 Openbaar vervoer Halteplaats RijswijkBuiten In hoeverre is dit een reële optie? Zijn hier mededelingen over te doen?	26 We zetten in op een lijnvoering van Bus 51 in 2021 via de Laan van Haantje en zo mogelijk eerder middels een alternatief. Wat betreft de ambitie van de halteplaats wordt er in de ruimtelijke invulling maar ook de Stedenbouwkundige verkenningen rekening gehouden met het op termijn inpassen van een halteplaats in RijswijkBuiten. Met de MRDH zijn gesprekken gestart om in de regio een breder draagvlak voor deze ambitie te gaan creëren. Met de aanstaande spoorverdubbeling en de mogelijke lightrail-functie op deze lijn komt de ambitie dichterbij.
CDA	133 Wat zijn grote probleemstraten?	26 Dit zijn straten waar zich meerdere problemen voordoen in het beheer en alleen een herinrichting een structurele oplossing mogelijk maakt. Het voornemen is om de Frans Halskade, Generaal Spoorlaan en Karel Doormanlaan op te pakken. Zie ook paragraaf kapitaalgoederen blz 76.
CDA	134 Zijn er ook kleine probleemstraten in Rijswijk? Zo ja, wat gaat u hier aan doen?	26 Onder de noemer grote probleemstraten is er budget gereserveerd om drie straten waar zich meerdere problemen in het beheer voordoen, aan te pakken. Er zijn meerdere straten waar zich problemen in het beheer voordoen. Deze straten worden met middelen vanuit de reguliere exploitatie op orde gehouden.

programma economie en werken				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
BVR	53	Welke rol speelt Q-Park in de herziening van het parkeerbeleid In de Bogaard.	28	Q-park is (en wordt) nauw betrokken bij de onderzoeken naar vormen van gratis parkeren c.q aantrekkelijkere tarieven voor In de Bogaard. Bij de lopende herziening van het gemeentelijk parkeerbeleid in de omgeving van de Bogaard is Q-park niet betrokken
PvdA	92	'Verover de stoep terug': in het kader van meer spelen op straat, tegengaan obesitas/overgewicht, veiliger straten en stoepen zijn er in den landelijk diverse initiatieven. In de kwaliteitsimpuls openbaar gebied zien wij daar niks van terug. Kan inzicht geboden worden in wat het college op dit terrein gaat doen?	28	In opgaven van de organisatie vertalen we het motto ' verover de stoep terug' met name in meer aandacht voor het ontwerp in de openbare ruimte voor voetgangers en mindervaliden (zie ook programma verkeer en vervoer - oversteekplaatsen), investeringen in prettige stationsomgeving voor reizigers (zie programma verkeer en vervoer), aanpak van ' overlastbomen' en bij bouwprogramma's realisatie van bredere stoepen en voldoende loopruimte rondom bouwwerken. De kwaliteitsimpuls in programma economie en werken richt zich op de beide winkelcentra (waar al speelruimte en voetgangerszones zijn) en de bedrijventerreinen (bijvoorbeeld toevoegen van ' pauzegroen' voor voetgangers).
vd Horst	167	Voor Oud Rijswijk zal er eind 2016 en in 2017 een aantal ingrepen ter verbetering van de kwaliteit openbare ruimte worden gerealiseerd waaronder de gebiedsentrees. Welke ingrepen zullen er naast de verbetering van de gebiedsentrees van Oud Rijswijk nog meer gerealiseerd worden?	28	Het aanbrengen van bewegwijzering voor auto, fiets en voetganger verbeterd de bereikbaarheid van het gebied. Daarnaast zullen de verlichting en groenvoorziening worden verbeterd.
VVD	11	Indien het college het parkeerregime in de boogaart gaat bestuderen vanwege de positie van dit WC tov andere, wil het College dan wel de positie van Oud Rijswijk meenemen om te voorkomen dat daar een nadelige positie voor ontstaat. Verder, wil het College nadenken over de vraag of er voor wat betreft het betaald parkeren, overeenkomstig een bezoekerstarief voor hotels, ook bezoekersvergunningen voor restaurants wordt overwogen? Voorts valt op dat er volgend jaar met dit parkeerregime meer inkomsten en veel minder uitgaven worden begroot. Zou het niet in de rede liggen de tarieven te verlagen om zodoende een verzwarend op parkeerbelasting tegen te gaan?	29	De positie van Oud Rijswijk zal dan worden meegenomen, waarbij moet worden aangetekend dat het parkeerregime daar een andere achtergrond heeft. Er is niet voorzien in bezoekersvergunning voor restaurants. Wel streven we er naar om technisch mogelijk te maken dat restaurants, indien gewenst, de parkeerkosten kunnen betalen voor hun bezoekers. Volgend jaar, nadat het nieuwe parkeersysteem daadwerkelijke draaiende is, kan op basis van werkelijke cijfers een goede balans worden opgemaakt van de inkomsten en uitgaven van het parkeren en kan de discussie gevoerd worden hoe eventuele extra parkeerinkomsten besteed moeten worden. Er is overigens op dit moment voor de meeste inwonersgroepen geen sprake van een verzwarend van de parkeerbelasting maar een kleine verlichting.
vd Horst	168	Kwaliteitsimpuls en verduurzaming en vergroening Plaspoelpolder Er wordt uitvoering gegeven aan de ambities zoals verwoord in de duurzaamheidsagenda 2020, financiële dekking is er vanuit het budget vergroening en verkleuring van Rijswijk.Waar, in de begroting, is het budget vergroening en verkleuring te vinden?	29	Dit is opgenomen in het Investeringsprogramma 2017 - 2020 (blz. 151). Onder de nrs 562 en 563 is geld voor deze doeleinden in de Plaspoelpolder opgenomen.
PvdA	117	In Programma Economie en Werken is veel aandacht voor het ondernemers- en vestigingsklimaat maar weinig informatie te vinden hoe de gemeente via beleid laagdrempelige werkgelegenheid gaat stimuleren. Wat zijn uw ambities op dit vlak?	30	Een speerpunt bij de ontwikkeling van bedrijvigheid is het stimuleren van arbeitsparticipatie voor alle inwoners. Wij onderzoeken in samenhang met het programma Sociaal Domein welke strategie bij de acquisitie zinvol is om laagdrempelige werkgelegenheid te stimuleren. Daarnaast is onze ambitie om onderwijs en het bedrijfsleven beter met elkaar te verbinden om doorstroom vanuit onderwijs naar werk te bevorderen.
CDA	135	Heeft u contact in de regio over het plan in Zoetermeer om een groot winkelcentrum te ontwikkelen? Hoe beoordeelt u deze ontwikkeling voor de economische activiteiten in Rijswijk.	30	Ja. Het college wacht de definitieve resultaten ten aanzien van de effecten af en volgt de ontwikkeling van het outletcentrum nauwlettend.
CDA	136	Wat doet u nu precies aan citymarketing? In hoeverre sluit u zich hierbij aan bij Den Haag? Wat is het USP van Rijswijk?	30	De citymarketing was vooral gebiedsmarketing en ging voornamelijk over de winkelgebieden en bedrijventerreinen en RijswijkBuiten. Citymarketing pakken we in de toekomst op voor Rijswijk als geheel. De USP van Rijswijk volgt uit de Stadsvisie (de pijlers). Er is regionaal overleg binnen MRDH verband over de positionering van de verschillende bedrijventerreinen en winkelgebieden de regio.
CDA	137	Hoe verhoudt de citymarketing zich tov de marketingplannen vanuit de stadvisie? De Atlas wordt leeg gespeeld. Welke inspanningen gaat u plegen om de grote leegstand van kantoren te (helpen) keren? Elke nieuwbouw van kantoren anders dan vervangende bouw (zoals EPO) is uit den boze. Bent u dat met ons eens?	30	De citymarketing gaat niet alleen over gebiedsmarketing. Citymarketing pakken we in de toekomst op voor Rijswijk als geheel. Dit volgt logischerwijs uit de Stadsvisie die we nu hebben vastgesteld. De inspanning die wij doen om grote leegstand te helpen keren bestaat uit actief accountmanagement vanuit de Gemeente Rijswijk, samenwerking binnen het IPP en mogelijkheden creëren voor eigenaars/ondernemers. Deze mogelijkheden worden omschreven in de toekomstvisie voor de Plaspoelpolder. Deze mogelijkheden betreffen zowel transformatie als vervangende bouw.
VVD	12	T.a.v. het groeicijfer vestigingen (NL 2,6%, ZH 0,3% en Rijswijk 0,2%). Wat gaat u nu concreet doen om het vestigingsklimaat in Rijswijk verder te laten toenemen? Wat gaat de (potentiele) Rijswijkse ondernemer hier in de dagelijkse praktijk van merken?	31	Wij zetten continu in op goede bereikbaarheid, aantrekkelijk openbaar gebied, mooie groenvoorzieningen en aantrekkelijke woon- en onderwijs en cultuuroorzieningen. Om het goede vestigingsklimaat in Rijswijk onder de aandacht te brengen is de inzet van account-management essentieel. Daarin komen ook de korte lijnen met het bestuur tot uiting. Adequate dienstverlening door de gemeente is daarbij ook belangrijk. Verder gaan we natuurlijk aan de slag met het in uitvoering brengen van de toekomstvisie PPP en gebiedsvisie Bogaard en Omgeving.
CDA	138	U wilt het vestigingsklimaat stimuleren. In hoeverre doet u dat door bijvoorbeeld het snel afhandelen van vergunningen van ondernemers en het meedenken met de aanvragen? Graag enkele concrete voorbeelden.	31	Aan iedereen wordt vooroverleg aangeboden teneinde (on)mogelijkheden te verkennen en voorts om het formele traject van de aanvraag zo soepel mogelijk te laten lopen. Daarnaast is er voor sommige gevallen van uit Economische zaken en/of RO extra begeleiding voor initiatieven in prioriteitsgebieden. Een voorbeeld daarvan is Jaagpad 1, waar nu tijdelijke huisvesting van studenten is gerealiseerd. Andere voorbeelden zijn de recente opening van Made in Italy en Barista in winkelcentrum In de Bogaard en vergunningverlening t.b.v. een bowlingcentrum in de Plaspoelpolder.
CDA	139	Wat is uw concrete invloed op de Rijswijkse economie en werkgelegenheid?	31	De gemeente legt zich toe op het scheppen van optimale voorwaarden, het leggen van verbanden waar mogelijk en het faciliteren van initiatieven. De markt heeft een directe invloed op de economie, de overheid een indirecte.
VVD	13	24/7 meting van bezoekers: is dit in overeenstemming met privacy wetgeving zoals recent geduid door de Autoriteit Persoonsgegevens in het onderzoek naar Bluetrace (concurrent Locatus)	32	Locatus heeft op advies van de Autoriteit Persoonsgegevens een zgn Privacy Impact Assessment laten uitvoeren. Uitkomst hiervan is dat Locatus werkt in overeenstemming met de bedoelde privacy wetgeving.
GBR	187	Meetgegevens bezoekers aantallen in de Boogaard. Kunt u aangeven of de meetgegevens door de monitoring van Lacatus vergelijkbaar zijn met de meetgegevens vanuit het verleden verstrekt door Strabo.	32	De metingen van Strabo zijn gebaseerd op steekproeven. Het is een regionaal initiatief waaraan we 1 maal per 5 jaar mee doen. De monitoring van Locatus is lokaal en geeft veel nauwkeurigere informatie welke wij goed kunnen gebruiken in een gebied in verandering.

programma onderwijs				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
PvdA	83	Opmerking vooraf van PvdA-fractie: In alle programma's zijn de bedragen flink geclusterd zodat met name in de programma's in de zachte (sociaal, cultuur, onderwijs) sector niet meer te zien wat uitgegeven wordt aan bijv. de scholen, de onderdelen van kunst en cultuur.	33	Voor onderwijs zijn de bedragen bedoeld voor alle activiteiten die vallen onder de uitvoeringsagenda Jeugd&Educatie, weliswaar geclusterd maar terug te leiden naar specifieke activiteiten en leeftijdsgroepen. In deze samenvatting is dit inderdaad niet te zien.

PvdA	94 Brede aanbod: waarom stijgt de ambitie slechts met 5% per jaar? Waarom niet ingezet 100% deelname in 2018? Waarom stopt de ambitie überhaupt ná 2017? Kan inzicht gegeven worden in welke bevolkingsgroepen / inkomensklassen geen deelname plaatsvindt? Bestrijding obesitas/overgewicht als duidelijk ambitie ontbreekt in stuk onderwijs. Waarom? Kan inzicht gegeven worden in de effectiviteit van de combinatiefunctionarissen (in combinatie met cijfers van OCW) in de ontwikkeling van kinderen in het algemeen? Zou sport/bewegen; kunst cultuur; muziek; als vaste en verplicht onderdeel in het schoolcurriculum zowel voor basis- als middelbaar- en MBO- onderwijs niet effectiever zijn?	33 Een percentage van 100% deelname is niet te bereiken. Er zijn altijd kinderen en jongeren die niet mee willen doen aan georganiseerde activiteiten. De ambitie stopt niet in 2017, de wijze waarop dit wordt ingezet gaat vanaf 2017 verder onder de noemer 'aanbod impuls'. Het gaat dan in totaal om 80% van alle jeugdigen. De cijfers over specifieke deelname zijn niet bekend.																
		De doelgroep is alle jeugdigen in de leeftijd tussen 2 en 14 jaar, met speciale aandacht voor: kinderen met over- en ondergewicht; kinderen die te weinig bewegen; kinderen met sociaal emotionele problematiek; kinderen die eenzaam zijn; kinderen die gepest worden; kinderen die, vanuit hun eigen gezin weinig gestimuleerd worden; kinderen die de taal niet of onvoldoende machtig zijn om zich optimaal te kunnen ontwikkelen; de ouders van deze bovenstaande kinderen, om hen te betrekken bij de leefwereld en ontwikkeling van hun kind. De activiteiten van de combinatiefunctionarissen zijn vooral gericht op deze groepen. In het curriculum van het onderwijs is aandacht voor de onderdelen sport/bewegen, kunst/cultuur en dergelijke, echter vanuit het aanleren van een vaardigheid. De activiteiten vanuit de gemeente zijn bedoeld als aanvulling hierop en als stimulans tot extra ontwikkeling.																
SP	67 Programma onderwijs: 3. Schoolcarrière Hoe verhoudt Rijswijk zich met het absoluut verzuim, relatief verzuim en de voortijdige schoolverlaters ten opzichte van de regionale en landelijke cijfers ?	<table><tr><td></td><td>Rijswijk</td><td>Haaglanden midden-Holland Rotterdam</td><td>NL</td></tr><tr><td>Absoluut verzuim aantal x 1.000 leerlingen</td><td>1</td><td>4</td><td>5</td></tr><tr><td>Relatief verzuim aantal x 1.000 leerlingen</td><td>102</td><td>82</td><td>60</td></tr><tr><td>Voortijdige schoolverlaters totaal (VO en MBO)</td><td>2,2%</td><td>2,8%</td><td>2,0%</td></tr></table> Op de site www.waarstaatjegemeente.nl kunnen gemeenten met elkaar vergeleken worden.		Rijswijk	Haaglanden midden-Holland Rotterdam	NL	Absoluut verzuim aantal x 1.000 leerlingen	1	4	5	Relatief verzuim aantal x 1.000 leerlingen	102	82	60	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO en MBO)	2,2%	2,8%	2,0%
	Rijswijk	Haaglanden midden-Holland Rotterdam	NL															
Absoluut verzuim aantal x 1.000 leerlingen	1	4	5															
Relatief verzuim aantal x 1.000 leerlingen	102	82	60															
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO en MBO)	2,2%	2,8%	2,0%															
CDA	140 In een raadsadres maakt een opa zich zorgen over zijn kleinzoon. Die komt in RijswijkBuiten te wonen met als het ware in de achtertuin de te bouwen school. Toch krijgen de ouders vanuit de school (de directeur) nul op rekest als ze zekerheid proberen te krijgen over een plaats voor hun zoon op die school. Wat kan de wethouder van onderwijs hierover zeggen of toezeggen?	34 Voor het opvangen van de piekbelasting (dit is het moment van het maximaal aantal leerlingen in de wijk o.b.v. de prognose) na opening van de nieuwbouw Kindcentrum BuitenRijck en in aanloop naar een tweede onderwijsvoorziening in 't Haantje, wordt de noodzaak en mogelijkheid van tijdelijke onderwijsvoorzieningen onderzocht. Dit binnen de kaders van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Rijswijk 2015. Uitgangspunt hierbij is om kinderen uit de wijk zoveel mogelijk in de wijk of in de nabije omgeving basisonderwijs te bieden.																
vd Horst	169 4a. Kinderen in Tel is een onderzoek dat sinds 2006 de situatie van kinderen in kaart brengt. Het streven is dat de deelname percentages beter zijn dan in 2014. Op elke termijn zijn de deelname cijfers aan dit project over 2015 bekend?	35 De cijfers over 2015 zijn begin 2017 bekend																
vd Horst	170 5b.Voor 2016 is er een stijging van leegstaande lokalen te zien. Dit komt door daling van het leerlingaantal op de ene locatie en nieuwbouw op een andere locatie. In de berekening is basisschool Kronenburgh nog niet meegenomen. Is voor zien dat deze daling structureel is of van tijdelijke aard? Om welke reden is basis school Kronenburgh in genoemde berekening (nog) niet mee genomen?	35 De daling van het leerlingaantal is niet structureel. Er wordt een stijging van het leerlingaantal voorzien, de oorzaak hiervan ligt in de nieuwbouwwijk Rijswijk Buiten. Basisschool Kronenburg is niet meegenomen in de berekening omdat deze school op dit moment is gehuisvest in een Welzijnsgebouw. Op grond van de Verordening heeft basisschool Kronenburg recht op één zelfstandig schoolgebouw en kan dus niet worden gevestigd in de diverse leegstaande lokalen. Er loopt een verkenning naar maatschappelijk vastgoed.																
vd Horst	171 Breed aanbod Om de samenwerking tussen de diverse activiteiten en de partners te stimuleren start vanaf schooljaar 2017/2018 een impulsregeling. Een samenwerkingsverband van maatschappelijke partners Geldt deze impulsregeling voor het gehele PO/VO onderwijs in Rijswijk? Wie coördineert deze impulsregeling?	36 De impulsregeling is bedoeld om alle jeugdigen te bereiken. PO/VO en ook andere maatschappelijke partners kunnen gebruik maken van deze impulsregeling. De coördinatie is in handen van de combinatiefunctionarissen.																

vd Horst	172	Vanaf september 2016 is er een jongerencoach aangesteld speciaal voor de begeleiding van de PRO/VSO leerlingen. Is de jongerencoach een structurele inzet of proef? Op welke termijn zijn hier de eerste resultaten van beschikbaar?	37	De inzet van de jongerencoach is onderdeel van de Notitie Preventie Jeugdwerkloosheid 2016-2017 en is een proef van 1 jaar. Binnen dit jaar worden de resultaten verwacht en geëvalueerd.
BVR	46	Waarom is er zo'n groot verschil in de baten van de huisvesting scholen in vergelijking met 2015 tot heden en toekomst	38	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.
SP	68	4030 Lokaal onderwijsbeleid Waarom dalen de lasten vanaf 2016	38	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.

programma sport, cultuur en recreatie				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
PvdA	95	Met en tevredenheid kwaliteit /diversiteit cultureel aanbod: hoe wordt dit gemeten? Wordt de kwaliteit van het 'wonen' 'de sportaccommodatie' de verkeersrotondes' ook gemeten? wie bepaalt wat de kwaliteit is en wat zegt dat over de waarde? Hoeveel geld wordt hier voor uitgetrokken/ begroot?	40	Tevredenheid kwaliteit en diversiteit van het cultureel aanbod wordt gemeten via de bevolkingsenquête "Waar staat je gemeente" zoals aangegeven onder de tabel. De onderzoeksresultaten worden voor sport gemeten door het RIVM.
CDA	141	Voor wat betreft kunst en cultuur richt u zich op jongeren en ouderen. Wat wordt er gedaan om de middengroep te bereiken? Een belangrijke groep als het gaat om bijvoorbeeld schouwburgbezoeken.	40	In de cultuurvisie is vanuit de stad voor jongeren en ouderen specifiek aandacht gevraagd en dit is vertaald in een tweetal pijlers. Hierbij vinden wij de verbinding tussen alle leeftijdsgroepen van belang. De overige vier pijlers richten zich overigens op alle leeftijden.
VVD	14	"...Ten aanzien van het onderdeel kunst en cultuur zijn de jaarkolommen 2017 t/m 2020 nog niet gevuld. Hiermee wordt gewacht totdat bij de uitwerking van de in juli 2016 vastgestelde cultuurvisie duidelijk is welk ambitieniveau gewenst is...". Wat hier ook van zij is wel de vraag wat de verwachting op t.a.v. dit onderwerp – op dit moment – is? Graag een vooruitblik op basis van de uitwerking van de visie tot dusver. Op pagina 41 wordt namelijk verderop geschreven: "...De cultuurvisie geeft een kader en een richting aan. Voor de uitwerking hiervan is gezamenlijk met de vier grote culturele instellingen gestart met de ontwerpfasen. Medio 2017 wordt de ontwerpfasen afgerond...".	41	Wij beschouwen de indicatoren als vertrekpunt, als ondergrens, voor de verdere uitwerking van de cultuurvisie samen met de stad. Wij zijn in augustus jl. samen met de vier grote culturele instellingen gestart met de ontwerpfasen. Deze fase geeft de inhoudelijke kaders voor rolverandering, structuren en te ontwikkelen instrumenten die wij met uw raad in de op te stellen Transformatienota gaan bespreken. Voor het opstellen van de Transformatienota is inmiddels, in samenspraak met de vier instellingen, een kwartiermaker aangesteld.
BVR	44	Wie is er op dit moment verantwoordelijk voor het onderhoud van de voormalige terreinen van de voetbalclub Haaglandia?	41	De gemeente is belast met het beheer en onderhoud van de vier Rijswijkse buitensportaccommodaties.
CDA	142	U wilt, zo schrijft u voldoende, veilige sportaccommodaties in stand houden. Wat is voldoende in uw optiek? En wat is veilig?	41	Met voldoende wordt beoogd een zo breed mogelijk scala aan sportfaciliteiten binnen Rijswijk te faciliteren. Met veilig wordt bedoeld dat sportvelden, zowel binnen in de zaal als buiten met natuur- en kunstgras, en aanhorigheden als bijvoorbeeld doelen, leunhekwerken en ballenvangers steeds in optimale staat van onderhoud dienen te verkeren, zodat sporters kunnen sporten en zich niet kunnen blesseren aan bijvoorbeeld een ondeugdelijk sportveld of hekwerk.
vd Horst	173	(6) Bron: onderzoeksrapport RIVM. 57,6 % van de Rijswijkse bevolking voldoet aan de beweegnorm. De onderzoeksgegevens zijn discutabel aangezien het om een meting gaat onder een beperkt aantal sporten die niet vertegenwoordigd zijn in Rijswijk. Als de gegevens discutabel zijn; wat is de reden dat deze percentages in de begroting zijn opgenomen?	41	In het herziene BBV wordt voorgeschreven dat gemeenten een basisset van beleidsindicatoren opnemen in de begroting bij de programma's. Doel hiervan: de begrotingen inzichtelijker maken voor raadsleden die niet met financiën zijn belast en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk maken. Gemeenten dienen bij het maken van de begroting en de programmaverantwoording de meest actuele cijfers van waarsstaatjegemeente.nl te gebruiken (Bron: RIVM - Zorgatlas - Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners).
VVD	15	Hoe kunnen de grote verschillen in lasten in 2017 t.o.v. 2016 worden verklaard voor de posten 5300, 5410, 5800?	42	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.
VVD	16	Klopt het dat de gemeente bezuinigt op sport, cultureel erfgoed en speeltuinwerk. Zo ja, hoe wordt dit vorm gegeven en wat zijn de consequenties?	42	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.
BVR	47	Kunst en Cultuur: hoge lasten, lage baten, waarom is dat zo?	42	Dit betreft de subsidies aan culturele instellingen, zowel voor de gebouwen als de activiteiten. De baten gebruiken de instellingen om alle activiteiten kostendekkend aan te kunnen bieden.
BVR	48	Het gehele saldo rondom Kunst en Cultuur is zeer hoog in de lasten en levert vrijwel niets op aan baten, is dit te verklaren? (-9.888 in 2016 e.v.)	42	Zie beantwoording bvr 47
SP	69	5300 Sport Waarom komt de investering Marimbahal op pag 43 niet terug in het overzicht onder "Wat gaat het kosten" op pag 42?	42	In het overzicht "Wat gaat het kosten?" gaat het over de exploitatie lasten. Dit in tegenstelling tot de investering op pagina 43 waarbij het om investeringen gaat.
PvdA	96	Klopt het dat de presentatie van de accommodatienota met een jaar is vertraagd?	42	Van de Kadernota Accommodatiebeleid 2012-2020 zijn de meeste actiepunten inmiddels uitgewerkt. Deerschikking van het maatschappelijke vastgoed is echter mede als gevolg van de studie naar de maatschappelijke invulling van het Huis van de Stad nog niet vastgesteld en derhalve nog niet aan de raad gepresenteerd.
vd Horst	174	Het professionaliseren van vastgoedexploitatie is een thema dat wij gaan oppakken. Op welke termijn is de verwachting dat genoemde startnotitie Accommodaties aan de raad wordt voorgelegd?	42	De actiepunten uit de Kadernota Accommodatiebeleid 2012-2020 zijn bijna allemaal uitgewerkt. De raad wordt medio 2017 geïnformeerd over het Strategisch maatschappelijk vastgoedbeleid
GBR	188	Graag zien we een verklaring van de verschillen tussen 2016 en 2017 onder 5300 Sport 5410 Cultureel erfgoed 5800 Speeltuinwerk.	42	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.
BVR	52	Sporthal Elzenlaan ontbreekt. Waar is de investering terug te vinden?	43	Er heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden betreffende de uiteindelijke locatie voor realisatie van een sportcomplex ter vervanging van de Marimbahal,
vd Horst	175	5300 Sport Renovatie toplagen diverse kunstgrasvelden. RIVM doet op dit moment onderzoek naar gebruik van kunstgrasvelden. Kan besluitvorming over de toplaag renovaties en vervanging van kunstgrasvelden plaatsvinden eerst nadat het RIVM onderzoek is afgerond en de resultaten bekend zijn?	43	Ja, de resultaten van het onderzoek van het RIVM zijn in december 2016 bekend. Mede afhankelijk hiervan zal bij vervanging gekozen worden voor een geschikt type infill materiaal voor de kunstgrasvoetbalvelden. Daarnaast hebben de investeringen betrekking op de toplaagrenovaties van natuurgrasvoetbalvelden waarbij de discussie rond het infill materiaal niet speelt.
GBR	198	In het investeringsprogramma Sport is opgenomen de bouw van een nieuwe sporthal in RijswijkBuiten ter vervanging van de Marimba hal. De vestigingsplaats van de sporthal dient nog door de Raad te worden vastgesteld ? zo neen, wanneer heeft de Raad hierover beslist?	43	Er heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden betreffende de uiteindelijke locatie voor realisatie van een sportcomplex ter vervanging van de Marimbahal. Het streven is om in het eerste kwartaal 2017 een locatiekeuze voor te leggen aan de raad.

programma sociaal domein				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
PvdA	116	Hoe en waar is in deze begroting af te lezen, hoe de ingetrokken bezuinigingen van overheidswege op de te heffen bijdrage voor chronisch zieken en eigen bijdrage voor HHH in 2017 zijn weerslag heeft op baten/lasten?	44	In de septembercirculaire van het gemeentefonds is opgenomen dat er m.i.v. het jaar 2017 een structurele compensatie voor gemeenten zal komen in verband met de verlaging van de eigen bijdragen Wmo 2015. De septembercirculaire is financieel vertaald in de begroting, maar nog niet vertaald naar de programma's. De uitwerking hiervan zal worden opgenomen in de voorjaarsrapportage 2017.
PvdA	122	Beschut werken moet mogelijk blijven voor een beperkte groep (ook nieuwe instroom). Waar kunnen we aandacht voor deze groep in de begrotingsstukken terugvinden?	44	Nieuw beschut werk is het sluitstuk van ons instrumentarium om mensen met een beperking een plek te bieden op de arbeidsmarkt. Dit valt momenteel binnen onze bestaande middelen. Wij werken deze nieuwe vorm momenteel verder uit, om goed zicht te hebben op de mogelijkheden en financiële consequenties. Eventuele gevolgen voor de begroting worden aan uw raad voorgelegd.
PvdA	115	Welke resultaten heeft onze gemeente in 2016 behaald in re-integratietrajecten Participatiewet en wat zijn de streefcijfers met inzet van o.a. BBR (Lokaal Sociaal Akkoord) voor 2017?	45	Wij verbinden onze uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk aan de kansen op de arbeidsmarkt door het jobready maken van kandidaten en juiste matches te maken vanuit het het Rijswijks Werkcentrum in de lokale en regionale arbeidsmarkt. Samenwerken met creatieve werkgevers gaan we aan, zoals het KANS project waarbij een korte opleiding resulteert een reguliere baan. Wij sturen op uitstroom naar werk. Het plaatsingscijfer voor 2016 ligt op 325, peildatum 18 oktober 2016. In het LSA willen we arrangementen en projecten starten met lokale werkgevers. Focus ligt op arrangementen met proefplaatsing en leer-/werkbanen voor onze brede populatie in ons bestand. Dit is in voorbereiding.
PvdA	120	Het in kaart brengen van het aantal mantelzorgers en de behoefte aan ondersteuning is lastig, Uw uitgangspunten op p. 46 zijn helder, maar welke beleid zet u in om de zichtbaarheid van mantelzorgers te vergroten?	46	Ons beleid is er op gericht om meer mantelzorgers in beeld te krijgen, zodat we deze kunnen ondersteunen. Dit doen we op verschillende manieren. De mantelzorgconsulenten bij Welzijn Rijswijk geven presentaties op zo genoemde vindplekken binnen de gemeenten (zoals het Wmo-loket, de sociale wijkteams, lokale zorgaanbieders, huisartspraktijken, scholen, algemene voorzieningen en kerken) over mantelzorg, consequenties van mantelzorg, signalen van overbelasting en het bekend maken van het (ondersteunings)aanbod. De jaarlijkse dag van de mantelzorg wordt breed aangekondigd binnen de gemeente en trekt nieuwe mantelzorgers aan. Ook de mantelzorgwaardering helpt bij het in beeld krijgen van de mantelzorgers in de gemeente. Door deze aanpak zijn er in 2015 700 nieuwe mantelzorgers in beeld gekomen. Dit jaar hebben we inmiddels meer dan 150 nieuwe aanmeldingen ontvangen.
SP	70	Innovatie sociaal domein Op welke locatie zal het "beschermd wonen met flatcoaches" gesitueerd worden? Waarom wordt buurthuizen of buurtcentra in de begroting niet genoemd?	47	Het Innovatieproject 'Flatcoach' (dat geen beschermd wonen is volgens de definitie van de GGZ) vindt plaats in de Titus Brandsmaflat en in de Bernhardflat. De mogelijkheden voor inzet van buurthuizen en buurtcentra is opgenomen in het accommodatiebeleid.
PvdA	118	Wanneer kunnen we een evaluatie tegemoet zien van de verschillende Innovaties Sociaal Domein die tot voorjaar 2017 lopen? Te denken valt aan Resto van Harte, vrijwilligersacademie enz.	47	De evaluaties zijn na afronding van de projectperiode (2e kwartaal 2017) te verwachten.
CDA	143	Heeft u in het domein volksgezondheid aandacht voor het toenemen van (de meldingen van) huiselijk geweld? Komt de jaarlijkse (bewustwordings)campagne nog terug? Zo nee, waarom niet?	47	De afgelopen jaren is er veel veranderd in de toestroom van meldingen en de manier van registreren bij de voormalige steunpunten Huiselijk Geweld (SHG) en Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), en nu Veilig Thuis Haaglanden (VTH). Politie meldingen worden bijvoorbeeld automatisch doorgezet naar VTH, er wordt nu per melding geregistreerd en niet meer per casus en de dubbelingen bij SHG en AMK zijn er uit nu er één organisatie VTH is. Tevens is er veel aandacht voor het onderwerp bij burgers en professionals, met meer meldingen tot gevolg. Dit jaar wordt er gewerkt met een nieuw clientvolgsysteem bij Veilig Thuis Haaglanden, wat zal fungeren als nulmeting voor de komende jaren. De GGD Haaglanden heeft een activiteitenkalender voor het onderwerp geweld in afhankelijkheidsrelaties. Hier wordt zo veel mogelijk verbinding gezocht met landelijke campagnes voor een versterkend effect. De landelijke publiekscampagne 'Een veilig huis, daar maak je je toch sterk voor' is ook in 2016 voortgezet met spotjes op radio en TV. Regionaal wordt er veel promotie gemaakt voor het bekend maken van de organisatie Veilig Thuis Haaglanden, door middel van een postercampagne in onder andere horeca en bushaltes en reclame op tram en bus.
CDA	144	Kunt u aangeven hoe het ervoor staat met ouderenmishandeling? Nu ouderen geacht worden langer zelfstandig te blijven worden, lijkt het raadszaam dit thema hoog op de agenda te zetten en te houden om mishandeling zo veel mogelijk te voorkomen.	47	Landelijk heeft 1 op de 20 ouderen te maken met mishandeling, een vorm van huiselijk geweld. In Rijswijk zou het gaan om 2.200 senioren die met een vorm van ouderenmishandeling te maken krijgt. Het voorkomen van ouderenmishandeling heeft onze aandacht.
SP	71	Beschermd wonen Hoe vaak is Beschermd wonen aangeboden ?	48	Beschermd Wonen 24/7 (instelling) is aan 33 personen aangeboden
vd Horst	176	Hulpmiddelen, vervoer en woonvoorzieningen De komende jaren zullen in het teken staan van het ontwikkelen van adequate collectieve voorzieningen (o.a. rolstoel- en scootmobiel pool), waardoor het aanbod en gebruik van individuele voorzieningen op termijn zal gaan afnemen conform de uitgangspunten van de Wmo. Wordt, met deze ontwikkeling, het maatwerk principe overboord gegooid?	49	Nee, het maatwerkprincipe blijft gehandhaafd. Met de inzet van burgerkracht en voorliggende algemene / collectieve voorzieningen willen we de inzet van (vaak duurdere) Wmo maatwerkvoorzieningen voorkomen. Uitgangspunt daarbij blijft: voorliggend als het kan, maatwerk als het moet.
SP	72	Preventief jeugdbeleid: Welke woningen worden jongeren aangeboden in het kader van 'jongerenhuisvesting met begeleiding'?	50	Doelgroep zijn Rijswijkse jongeren die na jeugdhulpbegeleiding nog een extra steuntje in de rug nodig hebben bij het zelfstandig wonen in de omgeving van het eigen sociale netwerk. Het betreft 8 woningen, met een huurprijs beneden de 409 euro per maand, verspreid binnen alle wijken van Rijswijk.
PvdA	98	Jeugdhulp: 'de verbinding tussen SMW en ambulante jeugdhulp moet leiden tot een verschuiving van de geïndiceerde jeugdhulp naar lichtere vormen van jeugdhulp'. Wat doet de gemeente daarvoor? Zijn er cijfers bekend? Uit de verhalen uit den lande kan geconstateerd worden dat deze verschuiving nauwelijks haalbaar lijkt. Uit 'waarsaattjegemeente' blijkt dat Rijswijk een redelijk hoog percentage heeft van kinderen in de armoede: 7,8% Hoeveel kinderen zijn dat? In de begroting ontbreekt doorzicht en financiële vertaling van personele capaciteit als het gaat om uitvoering geven aan deze prioriteit. Kan inzicht geboden worden van deze inzet? Is de gemeentelijke capaciteit naar kwaliteit en kwantiteit wel toereikend?	50	De inzet die we doen binnen de jeugdhulp verschuift wel degelijk. We investeren nu meer in SMW en ambulante begeleiding aan de voorkant. De verschuiving vertaalt zich in onze opdrachten aan de zorgaanbieders op basis van het door de raad vastgestelde inkoopplan. Voor een dergelijke verschuiving is het nog te vroeg om de effecten in cijfers terug te zien. Middels de raadsrapportage sociaal domein wordt u op de hoogte gehouden. Op waarsaattjegemeente.nl wordt overigens niet aangegeven hoeveel procent van de kinderen in Rijswijk feitelijk en daadwerkelijk in armoede leeft. Waar waarsaattjegemeente.nl geeft enkel een kans op armoede aan. In Rijswijk willen we de kans op armoede van onze jongeren zo klein mogelijk houden. Dat doen we onder andere door onze jongeren zoveel mogelijk te stimuleren om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen en hen te wijzen op diverse voorzieningen die we hiervoor in de gemeente hebben geregeld.
PvdA	99	Beschut werk: 'de opdracht op de sociale werkvoorziening te hervormen' houdt dat ook in dat 'beschut werk behouden' een gezicht krijgt in Rijswijk? Wanneer kunnen we een voorstel verwachten?	50	Het concept- voorstel wordt binnenkort in de raad besproken en vervolgens nader uitgewerkt. Dit moet leiden tot een definitief voorstel voor een toekomstscenario DSW in de raad in de eerste helft van 2017.

vd Horst	177	Wij ondersteunen bij het vinden van een leerwerkplek om de weg naar leren te overbruggen en zetten de Leerwerkcheque in om de opstap naar de arbeidsmarkt te vergroten. Kan een nadere uitleg van een Leerwerkcheque geven worden? Hoeveel maal is in Rijswijk een dergelijke cheque uitgegeven?	50	In de Notitie Preventie Jeugdwerkloosheid 2016-2017 is geconstateerd dat het voor jongeren zonder werkervaring moeilijk is om een eerste baan te vinden. Met de Leerwerkcheque kunnen starters op de arbeidsmarkt zes maanden werkervaring opdoen in het bedrijfsleven. Zo kunnen zij hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten en competenties en vaardigheden ontwikkelen. Zij krijgen hiervoor een vergoeding van de werkgever, die op zijn beurt hiervoor weer gedeeltelijk wordt gecompenseerd door een gemeentelijk subsidie (de leerwerkcheque). Sinds de invoering van de LWC op 1 juli 2016 zijn 8 van de 20 Leerwerkcheques uit de Notitie Preventie Jeugdwerkloosheid 2016-2017 al ingezet.
vd Horst	178	We continueren het herstructureringsproces van ons Sociale werkvoorzienings-bedrijf (DSW) waarbij de uitkomsten van het onderzoek naar toekomstscenario's moet bijdragen aan de wettelijke opdracht om de Sociale werkvoorziening te hervormen. Op welke termijn zal het herstructureringsproces van de DSW zijn afgerond?	50	Het herstructureringsproces loopt t/m 2018. Zie voor verdere beantwoording vraag CDA 156.
PvdA	100	Werk en inkomen: Hoeveel mensen maken gebruik van een uitkering? Graag cijfers over vier jaar met een prognose naar 2017. Hoeveel mensen zitten in de armoede? Hoeveel gezinnen? Hoeveel jeugdwerklozen kent Rijswijk? Hoeveel ZZP'-ers kent Rijswijk?	51	De afgelopen jaren was er sprake van de volgende aantallen uitkeringen: 2013-1197, 2014-1257, 2015-1362 en 2016 op 30 september- 1429. Hoewel de ontwikkelingen zich moeilijk laten voorspellen wordt er een stabilisering of zelfs een lichte daling van het aantal uitkeringen verwacht. Uit de meest recente armoedemonitor die is uitgevoerd ter voorbereiding op de Kadernota Armoedebeleid, blijkt dat er 2304 huishoudens zijn met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Het Rijswijkse armoedebeleid richt zich op een grotere doelgroep (130%), waarvan de exacte omvang nog niet is onderzocht. Op 18 oktober 2016 zijn er in Rijswijk 11 jongeren in de leeftijd tot 21 jaar met een bijstandsuitkering. Dit aantal is in de categorie 21 tot 27 jaar 74. Het aantal ZZP-ers is bij ons niet bekend.
PvdA	123	Hoeveel middelen worden vrijgemaakt en welke middelen worden ingezet om een nieuwe aanpak van schuldhulp, zoals u op p. 51 aankondigt, te realiseren?	51	De aanpak van schuldhulpverlening wordt komend jaar uitgewerkt in een beleidsplan met nadruk op vroegsignalering, preventie en een sluitende keten. Hiervoor zetten we de structurele middelen in die we van het Rijk gekregen hebben.
vd Horst	179	Ook onderzoeken we de mogelijkheid van het oprichten van een Stichting Leergeld Rijswijk. Is, van de mogelijk op te richten stichting Leergeld Rijswijk, de doelstelling en de specifieke doelgroep aan te geven? Waar komt financiering van deze stichting vandaan?	51	De doelstelling van de op te richten Stichting Leergeld Rijswijk is kinderen uit gezinnen met een laag inkomen mee te kunnen laten doen in de samenleving, zodat zij niet in een sociaal isolement komen vanwege het ontbreken van financiële middelen. De doelgroep van de stichting zijn gezinnen met kinderen in huishoudens met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. De op te richten Stichting Leergeld Rijswijk wordt een particuliere stichting en werkt samen met de gemeente aan kinderen in armoede. De gemeente ondersteunt de stichting financieel door middel van een subsidie. Daarnaast bestaat de financiering van de stichting uit fondsenwerving.
VVD	17	Ook voor de posten 6140, 6230, 6620, 6700 zijn grote verschillen te zien > 500K in de lasten van 2017 t.o.v 2016. Wat is hiervan de verklaring?	52	Voor de posten op 6140 wordt verwezen naar vraag 73 van de SP. Voor de overige posten is de verklaring te vinden in veranderende budgetten vanuit het Rijk waaraan de uitgaven worden aangepast.
BVR	56	post 6210 Vreemdelingen. Wordt niets op de begroting gezet. Waarom wordt deze post dan opgenomen?	52	Deze post betreft ramingen van reeds opgeheven wetgeving en was nog in stand gehouden vanwege een sterfhuisconstructie. Bij het maken van de volgende begroting zal deze post inderdaad uit de begroting verwijderd worden.
BVR	59	Er wordt aangegeven dat er een prima ziektekostenverzekering beschikbaar is voor inwoners met een laag inkomen. Beter voor Rijswijk heeft eerder aan de hand van voorbeelden aangegeven, dat sommige zaken vanuit deze verzekering helemaal niet voor vergoeding in aanmerking komen. Is dat nu opgelost?	52	Nee, er zullen altijd kostenposten zijn die niet via de collectieve zorgverzekering worden vergoed. In Rijswijk kunnen mensen met een laag inkomen kiezen uit twee zorgverzekeraars die elk verschillende pakketten aanbieden. Op deze manier bieden we mensen met een laag inkomen de mogelijkheid zich passend aanvullend te verzekeren door middel van een pakket dat het meest aansluit bij de persoonlijke situatie. Met het Armoedebeleid maken we in 2017 een doorwikkeling ,waarbij de verbinding met de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) wordt gemaakt.
SP	73	6140 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid Wat is de verklaring voor de daling van de lasten na 2016?	52	De volledige daling in lasten binnen het armoede- en schuldenbeleid wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017.
SP	74	6710 Eerstelijnsloket WMO en jeugd Wat is de reden voor de forse stijging van de lasten na 2016?	52	In 2016 is de werkdruk in de sociale wijkteams toegenomen onder invloed van de (succesvolle) gekantelde aanpak waarin we zoveel mogelijk voorliggend (inzet burgerkracht en algemene voorzieningen) willen oplossen. In 2016 is op ad hoc basis daartoe al formatie uitgebreid om pieken in de dienstverlening te bestrijden en wachtlijsten te voorkomen. In de begroting 2017 is extra budget opgenomen voor de sociale wijkteams daar waar nodig extra formatie in te kunnen kopen.
PvdA	114	Op Prinsjesdag is bekend gemaakt, dat de landelijke overheid structureel geld beschikbaar stelt aan gemeenten om kinderen uit armoede te helpen. Is dit geld gelabeld? Hoe gaat de gemeente Rijswijk deze extra middelen inzetten tbv kinderen in armoede?	52	Ja, dit geld is gelabeld. Het kabinet stelt vanaf 2017 structureel € 100 miljoen beschikbaar voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. De middelen zullen grotendeels aan gemeenten beschikbaar worden gesteld, nadat er bestuurlijke afspraken met de VNG zijn gemaakt. Over de exacte omvang en verdeling wordt u in de decembercirculaire 2016 geïnformeerd. Vervolgens wordt het beleid voor kinderen in armoede versterkt met deze middelen. Kinderen staan immers voorop in ons armoedebeleid.
PvdA	124	U kondigt aan meer in te zetten op armoedebestrijding. Per saldo gaan de lasten in 2017 fors omlaag. Hoe is dit te verklaren?	52	De volledige daling in lasten binnen het armoede- en schuldenbeleid wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.

programma wonen en leven				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
BVR	58	Programma Wonen en Leven. In de inleiding wordt opgenomen dat "middels het Huis van de Stad het college de identiteit van Rijswijk wil versterken". De Raad is nog ver van een te nemen besluit omdat veel onduidelijk is en er geen andere opties zijn voorgelegd. Er is toegenomen weerstand tegen het oplappen van het oude stadhuis en is het geen gelopen race. Kan het College deze suggestieve opmerkingen achterwege laten.	54	Ons college sluit met de woorden in de inleiding aan bij hetgeen met betrekking tot het Huis van de Stad is opgenomen in het collegewerkprogramma (pag. 17) en in de recent door uw raad vastgestelde Stadsvisie (pag. 17 bovenaan).
PvdA	113	Op eerdere vragen van onze fractie heeft u aangegeven ernaar te streven de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties in september aan de Raad voor te leggen. Wanneer kan de Raad deze tegemoet zien? Wilt u gelijktijdig een actueel overzicht verstrekken (zoals u dat op ons verzoek eerder heeft gedaan) van de ontwikkeling van de sociale woningvoorraad tot en met de stand van zaken op 1 januari van dit jaar?	54	De lokale prestatieafspraken worden in december 2016 met de raad gedeeld. Een actueel overzicht sociale woningvoorraad zal worden bijgevoegd.

PvdA	101	U stelt terecht dat de verbetering in de scheiding van afval afhankelijk is van de uitvoering van het operationeel plan. Maar het is ook sterk afhankelijk van de bereidheid van onze inwoners om tot scheiding van afval over te gaan. Gebruiksgemak is daarbij een belangrijke randvoorwaarde. Vanaf dit jaar wordt PMD apart ingezameld. Mensen moeten deze, vaak volumineuze, hoeveelheden afval zelf naar verzamelcontainers brengen. In andere gemeenten zie je dat dit type afval ook huis aan huis wordt opgehaald. Wil het college bewerkstelligen dat –zolang dit nog geen onderdeel van de bedrijfsvoering van Avalex is- het PMD-afval in Rijswijk vanaf 2017 huis-aan-huis wordt opgehaald (in daarvoor bestemde zakken)?	55	Nee. Het beleid omgekeerd inzamelen is gebaseerd op de pijlers service, milieu en kosten richting burgers. Het meegegeven uitgangspunt aan Avalex is een gelijke service voor gelijke kosten. Het op dit moment al huis aan huis inzamelen van PMD zou betekenen dat de kosten substantieel toenemen. Daarnaast omhelst het omgekeerd inzamelen het idee dat burgers op elk gewenst moment en te allen tijde van hun afval af kunnen, door gebruik te maken van de beschikbaar gestelde voorzieningen.																								
PvdA	102	U heeft als doelstelling om verschillende acties te gaan houden om zwerfafval tegen te gaan. Vorig jaar heeft u reeds structureel € 75.000,- hiervoor uitgetrokken. Er zou een zwerfafval actieplan worden opgesteld. Hebben wij dat gemist? Kunt u de effecten (outcome) aangeven van de extra investering? Hoe goed bedoeld ook, het is volgens ons duidelijk dat dit onvoldoende positief uitwerkt. Daarom is naar ons oordeel aanvullend een stevige aanpak nodig van overtredders van zwerfafval. De PvdA heeft daar eerder voorstellen voor gedaan. Wilt u in uw handhavingsbeleid meer en steviger aandacht opnemen om zwerfafval daadwerkelijk fors terug te dringen? Wordt op overtreding de wettelijk maximaal toegestane boete opgelegd? Bestaat de mogelijkheid om deze boetes te fiscaliseren?	56	Het zwerfafvalplan kunt u ter informatie begin 2017 verwachten. Voor het ruimen van zwerfafval is € 75.000 beschikbaar om initiatieven van burgers en partners op het gebied van zwerfafval te ondersteunen. Ondanks bekendmakingen is het aantal initiatieven beperkt. In het zwerfafvalplan is de strategie van de beschikbare budgetten aangegeven en zijn de te verwachten effecten beschreven. Onze inzet blijft het stimuleren en belonen van goed gedrag i.p.v. handhaven. De hoogte van de boetes zijn landelijk bepaald. Het is mogelijk om voor zwerfafval een bestuurlijke boete te hanteren.																								
VVD	19	“...Met de realisatie van de woonwijk RijswijkBuiten komt het Wilhelminapark centraal in de stad te liggen. Meer mensen gaan het park gebruiken. Dit biedt kansen en bedreigingen...”. U gaat niet verder in op de bedreigingen. Waaruit bestaan die en op welke manier borgt u de veiligheid	57	De bedreigingen hangen samen met het toenemende gebruik van het park. Daar is het park zoals het er nu bij ligt niet op berekend. Met het ontwikkelen tot stadspark worden zowel natuur en ecologie als toenemend verblijf en recreatie gefaciliteerd, sociaal veilig en toegankelijk gemaakt, waarbij het één niet ten kosten gaat van het ander.																								
PvdA	103	Wij zullen hier nu niet uitgebreid ingaan op het zogenoemde Huis van de Stad, waarvoor u in december 2016 voorstellen aankondigt. Wel spreken wij met nadruk uit dat het afzetten van deze voorstellen tegen (slechts) het scenario van sloop van het oude stadhuis geen recht doet aan de alternatieve mogelijkheid van behoud van (de buitengevel van) het pand met een andere bestemming. Gezien de monumentale uitstraling van het gebouw (hetgeen door uw college ook is benadrukt bij de recente openstelling ervan in september) kunnen andere alternatieven beslist niet worden uitgesloten! Een dergelijk beperkt en eenzijdig voorstel van uw college zullen wij niet accepteren.	57	Wij geven momenteel uitvoering aan het door uw Raad op 24 mei 2016 aangenomen amendement m.b.t. het onderzoek naar en het ontwerp van een gefaseerde uitvoering van het Huis van de Stad. Deze spreekt dus niet van (te onderzoeken) alternatieve mogelijkheden voor behoud van het oude stadhuisgebouw met een andere bestemming.																								
CDA	145	De communicatie over omgekeerd inzamelen wordt door Avalex begeleidt, zo schrijft u. Hoe houdt u de gemeenteraad goed aangesloten? Vrijdag 14 oktober kwamen via Leidschendam-Voorburg negatieve verhalen over de resultaten van Avalex naar voren nadat in Delft eerst een heel positief beeld is geschetst. Hoe zit het nu? Overigens is de het opmerkelijk dat men giga veel investeert in PR en voorlichting. Van der Meij is regionaal trekker van de woonvisie. In september zou er een concept beschikbaar komen. Dat concept hebben we nog niet gezien. Wat is de status op dit moment?	57	Over Omgekeerd Inzamelen wordt u in iedergeval geïnformeerd in de p&c-cyclus van de gemeente. Daarnaast hebben wij aangegeven u te informeren over de uitvoeringsplannen van Omgekeerd Inzamelen. De gewijzigde begroting 2016 is voor een zienswijze naar de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten gestuurd. Het bestuur heeft bij de vaststelling van de fixed fee in 2013 besloten dat wanneer er sprake zou zijn van een positief eigen vermogen er opnieuw gekeken zou moeten worden naar de tariefstructuur. De gewijzigde tarievenstructuur zit in een afrondende fase en vormt de basis voor de begroting 2017, die ook voor een zienswijze naar de gemeenten gaat. Wat betreft de regionale woonvisie, daar wordt op dit moment nog aan gewerkt. De bedoeling is dat de regionale woonvisie in het eerste kwartaal van 2017 ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden.																								
GBR	199	Riolering en waterzuivering.. In het Programma Wonen en leven zijn de lasten en baten als opgenomen. <table><tr><th>Jaar</th><th>Lasten</th><th>Baten</th><th>Onderhoud*</th></tr><tr><td>2016</td><td>2.712.000</td><td></td><td></td></tr><tr><td>2017</td><td>922.000</td><td>1.800.000</td><td></td></tr><tr><td>2018</td><td>1.318.000</td><td>2.200.000</td><td></td></tr><tr><td>2019</td><td>1.989.000</td><td>1.500.000</td><td></td></tr><tr><td>2020</td><td>2.531.000</td><td>1.700.000</td><td></td></tr></table> * Reguliere vervanging riolering en gemalen Kunt u een specificatie geven van de de lasten over de jaren 2016 t/m 2020?	Jaar	Lasten	Baten	Onderhoud*	2016	2.712.000			2017	922.000	1.800.000		2018	1.318.000	2.200.000		2019	1.989.000	1.500.000		2020	2.531.000	1.700.000		57	Zie bijlage.
Jaar	Lasten	Baten	Onderhoud*																									
2016	2.712.000																											
2017	922.000	1.800.000																										
2018	1.318.000	2.200.000																										
2019	1.989.000	1.500.000																										
2020	2.531.000	1.700.000																										
BVR	49	Hoe kunnen de baten zo hoog uitvallen rondom de rioolheffing?	58	De baten voor de rioolheffing zijn vastgesteld op basis van de toerekenbare lasten voor rioolheffing. De baten mogen deze lasten niet overstijgen.																								
SP	75	8100 Ruimtelijke ordening Wat is de reden dat de lasten na 2016 zo sterk afnemen?	58	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. In het nieuwe 'programma' Overhead, waar de in de programma's wegvallende lasten terugkomen, is een nadere toelichting gegeven.																								
SP	76	8220 Volkshuisvesting Wat is de reden dat de lasten na 2016 zo sterk afnemen? Hoeveel woningzoekenden staan er in Rijswijk ingeschreven?	58	Een groot deel van de daling in lasten op de programma's wordt veroorzaakt door het niet langer toerekenen van overhead aan de programma's, conform wijziging BBV per 1/1/2017. Het aantal woningzoekenden in de gemeente wordt niet bijgehouden.																								

algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	36	Uitkering Gemeentefonds 70.012, is dit bedrag al definitief?	60	De uitkering uit het gemeentefonds voor 2017 bedraagt circa € 70,0 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op de circulaires t/m de Septembercirculaire 2016. Dit is nog voorlopig en gebaseerd op de plannen van het kabinet voor 2017 (gepresenteerd op Prinsjesdag en vertaald naar de Septembercirculaire 2016). Er kunnen aanpassingen in 2017 volgen. De belangrijkste geldelijke afwijkingen ontstaan naar aanleiding van de Mei- en Septembercirculaire van 2017. Pas ultimo 2019 wordt de uitkering definitief door het Rijk vastgesteld.
PvdA	104	Toeristenbelasting: Is al overwogen om AirBnB te betrekken in het belastingplan? Er zijn op dit moment meer dan 300 (!) huizen en kamers in Rijswijk in de aanbidding.	60	Dit is nog niet overwogen. Dat komt voornamelijk voort uit het feit dat de gegevens van de verhuurder bij AirBnB niet openbaar zijn.
CDA	146	U moet jaarlijks luchtfoto's vervangen. In hoeverre werkt u hiermee samen met andere gemeenten? Of Rijksinstellingen?	60	Luchtfoto's worden in samenwerking met Den Haag gevlogen, na een gezamenlijke aanbesteding in 2015. Den Haag is voor ons de meest geschikte partner dit in verband met vliegrestricties door met name regels omtrent Koninklijk Huis en de aanvliegroutes van Schiphol.
CDA	147	In hoeverre heeft u onderzocht of het gebruik van satellietdata goedkoper en efficiënter is tov luchtfoto's?	60	Satellietfoto's zijn niet nauwkeurig genoeg (nu ongeveer 1 meter per pixel) voor onze toepassingen van de luchtfoto. Onze luchtfoto's leveren op dit moment de hoogst mogelijke resolutie namelijk 1 pixel is in werkelijkheid 2,5cm. Hierdoor zijn deze foto's ook geschikt om metingen in te verrichten in plaats van een landmeetkundig team te laten meten in het veld.

PvdA	106	U geeft onder “Bespaarde rente” aan dat er alle redenen zijn om de interne rente niet te verlagen en te handhaven op 4%. Gaat u dit door u van stevige argumenten gehanteerde principe dus ook toepassen bij de berekeningen voor het Huis van de Stad?	62	Bespaarde rente is de rente berekend over de eigen financieringsmiddelen (reserves, voorzieningen etc.) Deze opbrengst is als inkomsten in de begroting geraamd. Het percentage bespaarde rente wordt afhankelijk gesteld van de ontwikkeling van het percentage van de opgenomen leningen. Huis van de Stad valt onder grote projecten. Voor grote projecten geldt vaak een aparte externe financiering, een zogenaamde projectfinanciering. Volgens de aanstaande nieuwe regelgeving met betrekking tot rentekosten (BBV), kan in geval van projectfinanciering (met externe financieringsmiddelen) van investeringen de hiermee gemoeide rentelasten één op één aan het investeringsgoed worden toegerekend. Mocht niet besloten worden tot projectfinanciering, omdat bijvoorbeeld genoeg financieringsmiddelen voorhanden zijn (dit is overigens niet de verwachting), dan zal met ingang van 2021 de gemiddelde rentekosten op basis van de op dat moment aanwezige externe financieringen de rente structureel circa 2% bedragen.
------	-----	---	----	--

paragraaf overhead				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	20	a.v de tabel het volgende. Overhead wordt aangemerkt als % van totale lasten. Uiteindelijk wordt als percentage voor de overhead aangehouden: 11%. Hoe gaat de gemeente de overhead verlagen?	64	De wijzigingen met betrekking tot de overhead komen voort uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en dienen bij te dragen aan de interne sturing door de raad en betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Op dit moment is er nog geen vergelijkingsmateriaal met voorgaande jaren en met andere gemeenten. Het verlagen van de overhead is geen doel op zich. Lagere kosten zonder verlies aan efficiency/effectiviteit van functioneren streven wij voortdurend na.
PvdA	107	Overhead: U stelt voor om de financiële verordening pas te wijzigen als de reorganisatie is afgerond. Dat kunnen wij billijken echter, graag zouden wij weten wat de schatting van de overhead is in de organisatie oude stijl en wat de geprognosticeerde overhead is, na reorganisatie.	64	De reorganisatie is niet gericht op herverdeling/vermindering van de overhead, maar op een andere manier van werken. Een schatting zoals u vraagt is op voorhand niet te geven.
CDA	148	Hoe beoordeelt u het percentage overhead? Verwacht u dat dit nog afneemt gezien de vele technologische ontwikkelingen bijvoorbeeld?	64	Overhead betreft kosten die gemaakt worden om de organisatie te laten functioneren. Lagere kosten zonder verlies aan efficiency/effectiviteit van functioneren streven wij voortdurend na, bijvoorbeeld door digitalisering van processen (archieff, facturatie).
CDA	149	Kunt u de externe inhuur nader duiden? Is dit om capaciteit voor 'piek en ziek' op te vangen? Of huurt u expertise in die niet in huis is? Op blz 83 spreekt u van 18,2 % flexibel.	64	Deels huren wij in bij knelpuntsituaties zoals 'piek' en ziekte van medewerkers. Daarnaast huren wij expertise in die niet beschikbaar is of omdat meer capaciteit gewenst is.

paragraaf weerstandsvermogen				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	21	“...Uit de inventarisatie zijn in totaal 57 risico's in beeld gebracht met een totaal geraamd risico van ca. € 15.445.000,-. Risico's met een geschatte omvang kleiner dan € 60.000,- zijn in deze berekening niet meegenomen. Indien een dergelijk risico zich daadwerkelijk voordoet, dienen de lasten hiervan binnen de exploitatiebudgetten opgevangen te worden...”. T.a.v. die risico's van kleiner dan €60k het volgende. Die zijn niet in die €15mio meegenomen. Over welk totaal bedrag hebben we het als we over die kleine risico's we spreken?	68	Risico's kleiner dan 60.000 zijn niet opgenomen in het risicomanagementprogramma. Dit neemt niet weg dat bij kleinere projecten of beleidsvelden wel rekening gehouden wordt met risico's. Veelal vertaalt dit zich in een stukje onvoorziën.
VVD	37	De kostenbesparing WMO/Sociaal Domein wordt niet gehaald. Hoe ziet de meerjarenprognose eruit? Worden de doelstellingen in 2018 wel gehaald? Of betreft dit de gehele termijn tot en met 2020?	68	Het betreft hier de benoeming van het risico t.b.v. het weerstandsvermogen indien de verlagingen van de Rijksbijdragen groter zijn dan in de begroting kunnen worden opgevangen. Op basis van de huidige budgetindicaties en ervaringscijfers is dit voor de meerjarenraming niet het geval en zal Rijswijk qua uitgaven in de pas kunnen lopen met de Rijksbijdrage
vd Horst	180	Stijging kosten FLO max. € 250.000 Herziening van de regeling voor functioneel leeftijdsontslag (FLO) van medewerkers van de brandweer leidt tot een aanzienlijke stijging van de kosten. Overdracht van mensen en middelen van de Rijswijkse brandweer heeft jaren geleden plaats gevonden en is volledig afgerond. Waarom dat toch deze kosten?	69	Bij het samengaan van eerst de brandweerkorpsen van Rijswijk en Delft en vervolgens de overgang naar de VRH is afgesproken dat de kosten FLO van de toen in dienst zijnde medewerkers voor rekening blijven van de betreffende gemeente. Jaarlijks ontvangen wij hiervoor een factuur van de VRH.
VVD	22	Waarom is het percentage structurele exploitatieruimte in 2017 veel lager dan het percentage in 2016 en de beoogde percentages in 2018 en verder?	71	Het hoge verwachte resultaat in 2016 veroorzaakt een hoger percentage exploitatieruimte, in tegenstelling tot 2017 waarin een licht tekort (door incidentele uitgaven) geraamd wordt en de jaren erna met veel kleinere overschotten dan in 2016.
VVD	38	Financiële kengetallen.Mag ik interpreteren dat in 2018 de netto schuldquote stijgt? Aangezien de solvabiliteit stijgt zou je kunnen concluderen dat Rijswijk financieel iets sterker wordt, of moet je deze cijfers in het geheel zien?	71	De solvabiliteit is de verhouding Eigen Vermogen t.o.v. de totale Passiva (eigen vermogen + vreemd vermogen). Deze stijgt licht doordat het Eigen Vermogen min of meer gelijk blijft terwijl er afgelost wordt op langlopende leningen (35 miljoen in 2017, 10 miljoen in 2018, 22 miljoen in 2019 etc.). In 2020 daalt de ratio weer doordat in dat jaar veel nieuwe leningen worden aangetrokken i.v.m. de renteswap RijswijkBuiten. De netto schuldquote laat een vergelijkbaar verloop zien, omdat de teller van deze ratio de netto schuld is, zijnde het vreemd vermogen minus de financiële activa. De netto schuld daalt (als gevolg van afnemende schuld, zoals hierboven benoemd) in 2018 minder snel dan de noemer van de schuldquote, de baten (excl.reserves). Hierdoor neemt de netto schuldquote in 2018 eenmalig toe, waarna vanaf 2019 zowel teller als noemer weer min of meer gelijke tred houden. De conclusie of Rijswijk financieel sterk is hangt samen met beide ratio's, maar ook (onder meer) met het meerjarig exploitatiesaldo.

paragraaf onderhoud kapitaalgoederen				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	39	Beheerplan wegen. Dit college zet de focus op fietspaden en andere vormen van vervoer. Bent u niet bang, dat door dit groene-wens-denken de Rijswijkse economie schade toekomt aangezien het beheer achter blijft.	75	Nee, dit brengt de Rijswijkse economie geen schade toe. De aanpak van fietspaden is een ambitie van dit college waarin wordt meegelift met provinciaal beleid (co-financiering) Voor fietspaden is een aparte financiering opgenomen. In het beheerplan wegen, dat momenteel wordt geactualiseerd, wordt inzichtelijk gemaakt welke budgetten benodigd zijn voor het onderhoud van de wegen.
BVR	41	Onderhoud kapitaal goederen: oevers, het onderhoud wordt tot een strikt noodzakelijk minimum beperkt, wat verstaat u hieronder?	75	Het onderhoud aan oevers is beperkt tot locaties waar vanwege veiligheid of de doorstroming maatregelen noodzakelijk zijn.
SP	77	Kapitaalgoederen “De producten wegen, oevers en bomen worden op een minimum niveau onderhouden”. Leidt dit tot een toename van klachten? Wat zijn daarvan de langetermijn gevolgen? Kan dit leiden tot tegenvallers in de toekomst?	76	De producten worden op een technisch minimaal niveau onderhouden, dit is voor een inwoner minder zichtbaar dan bijvoorbeeld de hoeveelheid zwerfvuil op straat. Op de lange termijn heeft dit mogelijk tot gevolg dat er hogere kosten voor vervanging moeten worden gemaakt. In de beheerplannen die de komende jaren worden geactualiseerd wordt dit per product inzichtelijk gemaakt.

CDA	150	Wat zijn de 14 overige gebouwen in bezit van de gemeente?	76 Vier gebouwen bij gemeentelijke en particuliere speeltuinen, dienstgebouw Wilhelminapark, toren N. H. Kerk, station, oude stadhuis, toren oude stadhuis, gemeentewerf, twee gebouwen in de Voorde, opslag en trafostation, en een voormalige wijkpost.
GBR	189	Er wordt een leidraad opgesteld met richtlijnen hoe de gemeente omgaat met bomen waar bewoners overlast van ondervinden. Wanneer kunnen wij die verwachten?	77 Deze kunt u ter informatie in de 1e helft van 2017 verwachten.
BVR	42	Bomen: Heeft u al enig idee hoe u deze problematiek wilt gaan aanpakken en op welke termijn?	78 Er is gestart met het opstellen van een praktisch uitvoeringskader dat wordt uitgewerkt in een uitvoeringsplan. In 2017 wordt gestart met de projecten Frans Halskade en Generaal Spoorlaan.

paragraaf bedrijfsvoering				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	18	Het ziekteverzuim %-ge in Rijswijk is extreem hoog. Welke verklaring is hiervoor ? Wat is de opbouw van het verzuim? Wat is de Verbaannorm voor Rijswijk? Welke gerichte acties onderneemt u om het verzuim omlaag te krijgen.	81	Het verzuimcijfer wordt voor een groot deel veroorzaakt door langdurig verzuim. Hoewel we hier aandacht aan besteden, is dit cijfer minder makkelijk te beïnvloeden dan kortdurend frequent verzuim en zal dit langer zichtbaar blijven in het totale verzuimcijfer. Rijswijk werkt niet met de Verbaan norm maar richt zich op de gemeentelijke verzuimnorm. Op basis daarvan is een haalbare norm gesteld voor de organisatie: 5,8% is het streefcijfer voor 2016, 5,2% is het streefcijfer voor 2017. Er zijn meerdere aspecten die het verzuimcijfer beïnvloeden. Zo blijven we inzetten op het bespreken en het terugdringen van kortdurend verzuim. En er zijn bijvoorbeeld faciliteiten beschikbaar om tijd- en plaatsonafhankelijk te kunnen werken. Daarmee kan volledig verzuim worden beperkt. De nieuwe arbodienstverlener zullen we gericht inzetten. Ook streven we naar een organisatie waar medewerkers meer hun eigen verantwoordelijkheid nemen en daartoe ook zelf meer regelruimte krijgen. Daarnaast worden medewerkers zo veel mogelijk ingezet op hun talenten. We verwachten dat het verzuim mede hierdoor zal afnemen.
VVD	23	Wil de gemeente het streefpercentage van 5,2 procent ziekteverzuim afzetten tegen het landelijk percentage en zo er al verschillen zijn deze verklaren	82	Voor 2017 is het landelijk streefcijfer nog niet bekend.
CDA	151	Welke maatregelen zet u in om het ziekteverzuim naar beneden te krijgen?	83	Zie beantwoording vraag VVD 18.
CDA	152	Welke trends en ontwikkelingen ziet u in de toekomst waar rekening mee wordt gehouden bij de strategische personeelsplanning?	83	De trends en ontwikkelingen voor de komende jaren zijn o.a. verdere digitalisering en meer co-creatie. Daarnaast blijft het vergroten van de wendbaarheid van de organisatie evenals het komen tot een evenwichtiger leeftijdsopbouw belangrijk.
CDA	153	Hoe ervaren medewerkers het opgavengestuurde werken? Ziet u een relatie met het hoge ziekteverzuim en percentage flexibele inhuur?	84	We hebben geen objectieve gegevens voorhanden om een ervaringscijfer aan de opgavengestuurde manier van werken te geven. Het verzuim en de flexibele inhuur vertonen in vergelijking met voorgaande jaren geen afwijkingen.
vd Horst	181	Stadsbeheer – De medewerkers van sportcentrum De Schilp zijn bij de commercialisering van de Schilp ondergebracht bij Optisport. Een aantal van hen is gedetacheerd, hier staan inkomsten tegenover. Zijn genoemde gedetacheerde mensen in dienst van de gemeente? Om hoeveel mensen/formatieplaatsen gaat het? Om welke reden is voor een dergelijke constructie gekozen? Gebeurt een en ander budgettair neutraal?	84	Er zijn 5 medewerkers op basis van detachering geplaatst bij Optisport. Het betreft 3,74 fte. Inmiddels is 1 medewerker met pensioen. Deze constructie vloeit voort uit het Sociaal Plan dat in het kader van de commercialisering van sportcentrum De Schilp met de vakorganisaties is afgesproken. Voor Optisport geldt de cao Recreatie. Op basis van deze cao ontvangen wij compensatie voor de loonkosten van de medewerkers die gedetacheerd zijn naar Optisport. Voor de volledigheid merken we op dat we toestemming hebben ontvangen dat de medewerkers die overgegaan zijn naar Optisport, voor de pensioenvoorziening bij het ABP kunnen blijven.
GBR	213	Op bladzijde 84 van de Begroting 2017-2020 staat vermeld, dat de opgaven gestuurde organisatie met ingang van 1 november 2016 van start is gegaan. De volgende vragen: 1. Waarom is de raad hierbij niet betrokken? 2. Kunt u de gewijzigde staat van personele sterkte aan de Raad overleggen? 3. Kunt de verschillen in personeelssterkte aangeven tussen de oude en nieuwe organisatie en toelichten ? 4. Hoeveel personeelsleden passen niet meer in deze organisatie? 5. Wat zijn de extra personeelskosten als gevolg van deze wijziging met betrekking tot afvloeiing en promotie ?	84	Binnen het budget, de kaders en binnen het mandaat van B&W vond de organisatie wijziging plaats. Via diverse kanalen bent u hierover geïnformeerd. In de organisatie zijn opgaven geformuleerd (wat moet er worden gerealiseerd) en wordt gewerkt in opgaveteams. In juni heeft het college besloten de organisatiestructuur op deze nieuwe manier van werken aan te passen. De organisatie krijgt hiermee een flexibeler karakter met opgaven die kunnen wijzigingen (bijv van ontwikkeling naar uitvoering) en eindigen. De inzet van mensen en middelen worden hier op afgestemd. Deze wijziging heeft gevolgen voor de managementstructuur. De hieraan verbonden meer kosten (ca € 79.000,-) worden binnen de personeelsbegroting opgevangen. De verdere personele sterkte in de organisatie is met deze wijziging onveranderd gebleven, personeel wordt alleen anders ingezet.
PvdA	108	Bedrijfsvoering: De paragraaf bedrijfsvoering kent meer woorden dan ooit. Ligt het risico niet op de loer dat bij 'opgaven gestuurd werken' niet meer nagedacht wordt over toekomst en gewenste beleid? Hoeveel mensen met afstand tot de arbeidsmarkt wil de gemeente zelf in dienst nemen? De cirkel- en staafdiagrammen met de overzichten man/vrouw; leeftijd; allochtoon / autochtoon enz ontbreken. Graag zien wij die weer terug met daarin een grafiek die in een oogopslag het verschil huidig / ambitie laat zien op deze terreinen.	85	Het opgaven gestuurd werken is juist gericht op het nadenken over de resultaten die we in de samenleving willen bereiken op basis van het collegeprogramma. Het risico ligt o.i. niet op de loer. Voor het einde van 2020 creëren we 10 zgn. garantiebannen (Kadernota Werk). Dit zijn banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De door u cirkel- en staafdiagrammen met de overzichten zijn geen onderdeel van de begroting. Deze overzichten nemen wij jaarlijks op bij de jaarrekening.
VVD	24	"...Realiseren van ketenautomatisering door middel van koppeling van systemen...". Op welke wijze garandeert u bij de koppeling van systemen de borging en bescherming van de privacy van burgers?	87	Koppelingen van systemen worden uitsluitend gerealiseerd door gecontracteerde partijen (IT leveranciers) die zich geconformeerd hebben aan alle eisen die de wetgever en de gemeente Rijswijk stellen aan informatieveiligheid, en die de vereiste maatregelen ter waarborging van deze privacy toepassen. Toetsing vindt plaats door middel van audits.
CDA	154	Wat zijn de belangrijkste verbeterpunten uit de (medewerker)tevredenheidsmetingen?	87	Er zijn recent geen (medewerker)tevredenheidsmetingen gehouden. Het laatste medewerkertevredenheidsonderzoek dateert van enkele jaren geleden.

paragraaf verbonden partijen				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	40	Deelname dienst DSW een negatief getal van 19.000. Ziet u al resultaat van het herstructureringsplan zodat er geen grote financiële gevolgen voor de Gemeente Rijswijk plaatsvinden in de toekomst	97	Op onderdelen zijn er met de uitvoering van het herstructureringsplan al wel resultaten geboekt. Er zijn echter ook nieuwe ontwikkelingen en tegenvallers, waaronder de hogere cao-lonen dit jaar, waardoor de tot nu toe bereikte resultaten niet garanderen dat er in de toekomst geen extra bijdragen van de gemeente nodig zullen blijven. Deze financiële gevolgen vormen een belangrijk aandachtspunt bij de uitwerking van de door IROKO onderzochte scenario's
PvdA	121	In de paragraaf over de toekomst van DSW heeft u het over verschillende scenario's voor de toekomst ihkv hervorming van DSW. Zijn financiële consequenties al meegewogen?	97	Het concept-voorstel wordt binnenkort in de raad besproken en vervolgens nader uitgewerkt. Dit moet leiden tot een voorstel voor een toekomstscenario DSW richting uw raad in de eerste helft van 2017.
CDA	155	U geeft aan dat u politiek, bestuurlijke risico's ziet voor wat betreft Avalex. Hoe houdt u de gemeenteraad aangesloten?	97	De raad wordt in ieder geval geïnformeerd bij de begrotingsstukken van Avalex (zienswijze) en in de p&c-cyclus van de gemeente. Indien nodig wordt er informatie uitgewisseld tijdens forumvergadering. De gewijzigde begroting 2016 is voor een zienswijze naar de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten gestuurd. Het bestuur heeft bij de vaststelling van de fixed fee in 2013 besloten dat wanneer er sprake zou zijn van een positief eigen vermogen er opnieuw gekeken zou moeten worden naar de tariefstructuur. De gewijzigde tarievenstructuur zit in een afrondende fase en vormt de basis voor de begroting 2017, die ook voor een zienswijze naar de gemeenten gaat.
CDA	156	U wilt een strategische keuze maken tov DSW. Wanneer betreft u de gemeenteraad hierbij?	99	op 22 november 2016 zal het IROKO, het onderzoeksbureau dat de scenario studie heeft uitgevoerd, een presentatie geven in de raadsbijeenkomst (20.00). Een week later, op 29 november vindt dan een inhoudelijk gesprek plaats in de gemeenteraad over de toekomstscenario's en de voor- en nadelen.
CDA	157	Bij veel verbonden partijen ziet u politiek bestuurlijke risico's. Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Gaat het hier niet gewoon om de reguliere uitvoeringsrisico's? Of ziet u risico's tov uw eigen positie in deze samenwerkingsverbanden?	101	In de nota verbonden partijen (raadsbesluit dec 2013) zijn criteria opgenomen om te bepalen welke classificering moet worden gegeven aan het bestuurlijk en het financieel risico. De vragen die worden gesteld bij het bestuurlijke risico zijn: - In hoeverre komt het gemeentelijke belang overeen met het belang van de Verbonden Partij? - Hoe groot is het relatieve bestuurlijke aandeel in de Verbonden Partij? - Is er invloed mogelijk op de samenstelling van het bestuur? - Zijn er duidelijke afspraken over doelen en te leveren prestaties en de informatievoorziening hierover? Op basis van de beantwoording van deze vragen is uiteindelijk een inschatting gemaakt van het bestuurlijke risico.
PvdA	109	Gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Delft – Rijswijk. Kan aangegeven worden wat bedoeld wordt met 'financieel belang' niet van toepassing voor 2015?	103	De Regeling is vanaf 1 juli 2016 formeel in werking getreden dus is er in 2015 geen financieel belang.
SP	78	Overzicht risicoanalyse en risicoprofiel Fout in schema ? Veld rechtsonder hoog/hoog staat op 'gemiddeld', dit moet mijns inziens 'hoog' zijn	104	Deze constatering is juist. De aanpassing zal worden doorgevoerd in het definitieve begrotingsboekwerk.

paragraaf grondbeleid				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
BVR	43	Wat verstaat u onder het beheersbaar maken van de risico's van ruimtelijke ontwikkelingen?	105	Om de risico's van een ruimtelijke ontwikkeling te beheersen wordt een haalbaarheidsanalyse gemaakt. Daarin spelen de kosten en opbrengsten een belangrijke rol en het uiteindelijke resultaat (positief of negatief).
GBR	201	De boekwaarde van Eikelenburg bedroeg ultimo 2015 rond 10.9 miljoen € Een overschot wordt verwacht van 2.6 miljoen €. Wij zouden graag kennis willen nemen van de gespecificeerde onderbouwing van dit verwachte resultaat?	105	De gemeente Rijswijk heeft voor het mogelijk maken van de ontwikkeling Eikelenburgh in 2009 een lening gesloten bij de BNG ter grootte van € 12,6 mln. Dit betrof de gronden die al in eigendom waren van AM. Inmiddels is ca. 12.639 m2 teruggeleverd (ca. € 1,7 mln.) Daarnaast loopt nog een bouwgrondexploitatie, waarin de verkoop van gemeentelijke gronden zijn opgenomen. In totaal ca. 2,3 ha. Deze grondexploitatie zal aan het einde van de looptijd een geprognosticeerd resultaat opleveren van ca. € 2,6 mln. Desgewenst is de gespecificeerde onderbouwing via de Griffie in te zien bij de vakafdeling.
GBR	202	Is de verkoop van De Voorde inmiddels definitief door ondertekening van het koopcontract door de koper ? Zo neen, wat is de reden ?	105	Als de ontwerpverklaring van geen bedenkingen in procedure wordt gebracht, zal er een getekende koopovereenkomst zijn.
GBR	200	Het project Vrijenbanselaan is verrijkt met een benzinstation van de Shell. Is er een openbare inschrijving geweest, waaruit Shell het beste bod deed Indien dit niet het geval is, waarom niet ?	106	Dit heeft niet middels een openbare inschrijving plaatsgevonden, maar via een marktconforme taxatie, conform het vigerende grondbeleid. Shell had al eerder interesse getoond voor locaties.
PvdA	97	Op diverse plekken in de begroting wordt gesproken over vervanging van de Van Zweedenzaal en de Marimbahal. Wethouder Van Hemert heeft in een openbare bijeenkomst meegedeeld dat het college hiertoe een nieuwe (gecombineerde) sporthal op de voormalige locatie van het Stanislascollege aan de Treubstraat voor ogen heeft. Dit (prima) idee is ook met belanghebbende verenigingen (die op landelijk niveau spelen en waarvoor de huidige locaties al lang niet meer aan de eisen voldoen) besproken. Wil het college op de kortst mogelijke termijn (gezien de in 2018 geplande investeringen) het voorstel hiervoor uitwerken en dit aan de raad voorleggen? U heeft eerder aangegeven te verwachten in het najaar een voorstel voor de vervanging van beide sporthallen voor te kunnen leggen. Hiertoe kunnen in elk geval de geplande investeringen van € 544.000,- voor de Van Zweedenzaal (blz. 38, als bescheiden onderdeel van de ruim € 11.000.000,- van de Brede School Rembrandtkwartier) als de € 4.205.000,- voor de Marimbahal (blz. 151) worden gebruikt, naast mogelijkerwijs verzekeringsgelden. Voordeel van deze locatie is tevens dat de post "Grond Marimbahal" ad € 1.300.000,- in principe vrijvalt, of (deels) kan worden benut voor de grondkosten van de "Stanislaslocatie".	108	Een voorstel tot een vervanging van beide sporthallen zowel financieel als inhoudelijk zal in het eerste kwartaal 2017 worden voorgelegd aan de raad.
CDA	158	Hoe betreft u de ons omliggende gemeenten bij het AZC? Welke druk legt u op hen? De meldingen over wie er onderdak krijgen is onduidelijk, zo blijkt uit het FB geweld over de krat bier en "party time". Los van verwijzen naar het COA ligt hier een taak voor het bestuur van Rijswijk te zorgen voor adequate en tijdige berichten voor burgers en bedrijven. Kun u dat toezeggen?	108	De meldingen over de afkomst van de bewoners van het AZC is een aangelegenheid van het COA en deze taak ligt niet bij de gemeente.

GBR	203	Wanneer kunnen wij de notitie inzake de Vennootschapsbelasting verwachten, die nog invloed heeft op het resultaat over 2016 en deze begroting. Kunt u al een inschatting geven van het te betalen bedrag ?	108	Door PriceWaterhouseCoopers Belastingadviseurs (PWC) is een inventarisatie uitgevoerd van de activiteiten van de gemeente Rijswijk en is vastgesteld of de activiteiten niet-onderworpen, belast of vrijgesteld zijn. Op basis van de inventarisatie is de financiële impact voor de gemeente Rijswijk van de Vpb-plicht vastgesteld. Uit de inventarisatie is gebleken dat bij 4 onderwerpen wordt voldaan aan de drie eisen voor een onderneming (duurzame samenwerking van arbeid en kapitaal, deelname aan het economisch verkeer en winstrealisatie). Het betreft de onderwerpen parkeren, precario, leges en bouwgrondexploitaties. Omdat bij de eerste drie sprake is van vrijstellingen en/of normaal vermogensbeheer resteert alleen bij het onderdeel grondexploitaties een risico dat de gemeente Rijswijk wordt onderworpen aan Vpb. Vervolgens is opdracht gegeven aan Deloitte (Tax en Real Estate) om een analyse op de lopende grondexploitaties uit te voeren en de mogelijke financiële consequenties in beeld te brengen. Dit onderzoek is nagenoeg gereed en kan naar alle waarschijnlijkheid voor het eind van het jaar worden vastgesteld. Er kan nog geen inschatting worden gegeven van de mogelijke aanslag. Om die reden is er een risico opgenomen in de begroting (50% max € 250.000,-).
-----	-----	--	-----	--

paragraaf lokale heffingen				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
GBR	204	De vraag rijst of de verlaging van OZB voor woningen met 7 % passend is,gelet op het tekort over 2017 en andere nog niet in deze begroting opgenomen posten!	110	De verlaging van de opbrengst van de OZB woningen wordt voornamelijk veroorzaakt door een verschuiving van kostenverhaal vanuit de algemene middelen naar bijvoorbeeld rioolheffing. De verschuiving van lasten naar riool worden niet ingezet om lasten te verhogen, maar om bij gebonden belasting, binnen de daarvoor geldende regels, de kosten bij de 'vervuilende gebruiker' neer te leggen. De verlaging van de opbrengst voor OZB woningen past binnen de (meerjaren) begroting.
VVD	25	De zin "de opbrengst daalt met 7%" roept qua formulering op dat er sprake is van een passief gegeven. Is dit zo? Of heeft het college besloten dat de OZB-opbrengst met 7% kan worden verlaagd?	112	Het College heeft besloten dat de opbrengst voor OZB woningen met 7% daalt.
VVD	26	Op pagina 111. Wordt aangegeven dat de opbrengst OZB met 7% wordt verminderd. Op pagina 112 wordt gesproken van de OZB woningen. Is de opbrengst van de OZB als totaal nu 7% lager of specifiek de OZB voor woningen?	112	Dit geldt specifiek voor de OZB voor woningen. Bij de niet woningen is de waardedaling niet vertaald in een tariefsverhoging en is de indexatie achterwege gelaten.
VVD	27	Afvalstoffenheffing. Het wordt uit de tekst niet duidelijk wat er nu veranderd en hoe dit is opgebouwd. (1-persoons: 100% 2-persoons 115%, 3-persoons 130%, meer-persoons 145%???). Graag een toelichting.	112	Het tarief voor een tweepersoonshuishouden is 15% hoger dan het tarief voor een éénpersoonshuishouden en het tarief voor een drie- of meerpersoonshuishouden is vervolgens weer 15% hoger dan het tarief voor een tweepersoonshuishouden.
VVD	28	Rioolheffing: veegkosten en BTW worden in het tarief opgenomen. Wanneer heeft de Raad hiermee ingestemd?	112	Vanwege afspraken met regionale partners is het noodzakelijk dat het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) op korte termijn weer ter besluitvorming aan de raad wordt aangeboden. De discussie ging voornamelijk over de doorberekening in de tarieven en het effect op de lokale woonlasten. Wij streven naar kosten dekkende tarieven (de vervuiler betaalt). Uiteindelijk stelt de raad de tarieven vast.
SP	79	Rioolheffing Toerekening van de veegkosten aan de rioolheffing is weggestemd. Hoe gaat het college dit oplossen ?	112	Bij de raadsbehandeling van het verbreed gemeentelijke rioleringsplan (vGRP) was voor de raad onvoldoende inzichtelijk wat de effecten van de ongeveer € 542.000 vegen en € 647.000 btw toerekening voor de begroting zouden zijn. In de voorliggende begroting wordt duidelijk dat een groot deel gecompenseerd wordt door een verlaging van 7% van de OZB en geen verhoging van de afvalstoffenheffing. Per saldo zullen de lokale lasten voor de burger gelijk blijven.
PvdA	110	U doet m.b.t. de Rioolheffing nu voorstellen in deze begroting, waarbij ook de BTW en 50% van de veegkosten worden meegerekend. Door het wegstemmen van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan door onder andere de VVD en een deel van GBR is toch de grondslag aan deze systematiek komen te ontvallen? Is de tekst in deze begroting nu actueel gezien de recente besluitvorming? Een vraag die de fractie van de PvdA stelde (en door u positief werd beantwoord) bij die behandeling was om de "verschuiving" van lasten vanuit de Algemene Middelen naar de (individuele) Rioolheffing te expliciteren. Waar kunnen wij dat in de begroting teruglezen? Zijn er binnenkort nadere voorstellen van het college te verwachten op dit gebied?	112	Voor de grondslag zie antwoord vraag VVD 28 De tekst in de begroting sluit niet aan op de recente besluitvorming. In de definitieve versie zal dit worden aangepast. Antwoord op gedeelte drie: De woonlasten dalen per saldo, ondanks de verhoging van de tarieven rioolheffing. Dat wordt met name veroorzaakt doordat de opbrengst OZB voor woningen met 7% wordt verlaagd en de afvalstoffenheffing gelijk gehouden wordt. In de praktijk is dus een verschuiving zichtbaar van OZB (algemene belasting) naar rioolheffing (bestemmingsheffing).
PvdA	111	U geeft aan dat de overige heffingen en belastingen met het geschatte inflatiepercentage van 1% worden verhoogd. In uw persbericht van 6 oktober 2016 meldt u echter dat er geen inflatiecorrectie wordt toegepast. Kunt u deze tegenstelling verklaren en toelichten?	113	De melding in het persbericht had alleen betrekking op de OZB woningen, niet-woningen en de afvalstoffenheffing. Voor de overige belastingen is de inflatiecorrectie wél toegepast.
VVD	29	"...Naast invoeren van betaald parkeren gaat Rijswijk ook digitaliseren: papieren vergunningen worden vervangen door parkeren op kenteken. Dit gaan bewoners wel direct merken. Om de veranderingen voor bewoners zo klein mogelijk te houden en te voorkomen dat het nieuwe parkeersysteem aanvoelt als een lastenverzwaring wordt voorgesteld de tarieven van vergelijkbare parkeerproducten waar mogelijk gelijk te houden aan de tarieven van dit jaar....". Waar voorziet u dat de tarieven mogelijk niet gelijk te houden zijn aan de tarieven van dit jaar?	114	Het overgrote deel van de tarieven wordt gelijk gehouden, zoals de bewonersvergunning, of iets verlaagd zoals de bedrijfsvergunning. Een vergunning waarvan voorgesteld wordt de prijs te verhogen is de vergunning voor scholen/ maatschappelijke instellingen. Voorstel is om dit tarief beter in lijn te brengen met de wat andere bedrijven/ instellingen betalen voor hun vergunning.
VVD	30	De kwijtscheldingen vallen ten laste van de onderscheiden heffingen. Het gaat om substantiele bedragen die nu direct voor rekening van de belastingbetaler komen. Waarom wordt dit niet ten laste van het armoedebeleid gebracht?	115	De keuze is gemaakt om de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen zo dicht mogelijk bij het product te houden. Vandaar dat dit is ondergebracht bij de lokale heffingen.
GBR	205	Kunt u toelichten, waarom de compensabele BTW in de lokale heffingen (Afvalstoffen en Rioolheffing) moet worden betrokken ?	116	Het gemeentefonds is vanaf de invoering van het BTW-compensatiefonds structureel gekort voor deze BTW. De kortingen op de algemene uitkering van het gemeentefonds wordt op macro niveau verzameld en weer uitgekeerd aan de gemeenten via aangifte door de Belastingdienst. Het BTW-Compensatiefonds is niets anders dan het rondpompen van geld tussen Rijk en gemeenten. Dus teruggave van BTW door de Belastingdienst is ook het korten op de algemene uitkering (sigaar uit eigen doos). Voor de tariefberekening van afvalstoffen en rioolheffing is het dan ook juist dat de kosten inclusief BTW worden geraamd, anders blijft de BTW met betrekking tot afvalstoffen en rioolheffing, als gevolg van het korten op de algemene uitkering, voor rekening van de gemeente.
GBR	206	De kosten voor de kwijtschelding (afvalstoffen en rioolheffing) moeten worden toegerekend aan het Sociaal Domein. Waarom doen wij dat niet?	116	De keuze is gemaakt om de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen zo dicht mogelijk bij het product te houden. Vandaar dat dit is ondergebracht bij de lokale heffingen.
GBR	207	Kunt u specificeren de bedragen inzake grootboekrekening 67290 € 1.052.742, die in het overzicht van de Kostendekkendheid Rioolheffing zijn opgenomen ?	117	De bedragen van grootboekrekening 67290 zijn voor wat betreft Energie, Overige goederen en diensten en Uitbestede werkzaamheden volledig toegerekend aan de Rioolheffing. Voor wat betreft salarissen is een bedrag van € 267.422 toegerekend aan de Rioolheffing. Niet alle salarislasten op deze grootboekrekening zijn evenwel toerekenbaar aan de Rioolheffing.

paragraaf financiering				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
CDA	159	We zien de algemene reserve afnemen? Waarom?	127	De algemene reserve neemt in dit overzicht toe, de bestemmingsreserves nemen af. De reden voor toe- en afname is vermeld in de toelichting op de reserves, voor de algemene reserve betreft het separate raadsbesluiten en het (geraamde) rekeningresultaat.

paragraaf duurzaamheid				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
SP	80	Paragraaf Duurzaamheid Waarom is er geen overzicht van kosten en baten?	128	Bij duurzaamheid worden ook effecten/resultaten bereikt met maatschappelijke waarden die niet in geld zijn uit te drukken. Een kosten-baten overzicht aan de hand van euro's zou daarom een vertekend beeld geven.

bijlagen				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
SP	81	Programma wonen en leven Waarom dalen de lasten en baten in 2018 zo sterk?	134	Daling in 2018 van het programma Wonen en Leven : De Raming van Rijswijkbuiten is alleen voor 2017 meegenomen.
GBR	208	Overzicht mutaties 2017 sluit niet aan met de meerjarenraming 2017-2020 Gaarne toelichting op de verschillen !	134	Het overzicht is de specificatie van de regel "Overige mutaties" zoals opgenomen in de inleiding op bladzijde 5. Dit overzicht hebben wij opgenomen om transparant alle mutaties te laten zien.
CDA	160	U verwacht dat de lasten voor wonen en werken in 2018 drastisch afnemen. Waarom?	135	Daling in 2018 van het programma Wonen en Leven : De Raming van Rijswijkbuiten is alleen voor 2017 meegenomen.
VVD	31	Vanaf 2018 is er een taakstelling op onkruidbestrijding van 100K. Gaat dit niet ten koste van de kwaliteit?	140	Het chemievrij bestrijden van onkruid op verhardingen wordt geëvalueerd. Hierin wordt de effectiviteit van de toegepaste bestrijdingsmethoden en de behaalde beeldkwaliteit bekeken. Hieruit zullen eventuele aanbevelingen voor het beheer en/of budget volgen.
VVD	32	Meerjarenbegroting Kunst en Cultuur veranderd 'om administratief technische reden'. Hoe zit dit? Graag een toelichting.	140	Het grootste verschil wordt veroorzaakt door de verplichte invoering van het programma overhead, waardoor de overhead niet langer wordt toegerekend aan de programma's. Verder zijn de kosten voor een kunstwerk gedekt door middel van een onttrekking aan de reserve kunst in de buitenruimte. Het betreft hier eveneens om een budgettair neutrale (administratieve) aangelegenheid.
VVD	33	Product 610: toegenomen beroep op kwijtschelding en bijzonder bijstand. Zijn hier meer gedetailleerde cijfers van? Welke verschuivingen zijn er? Er werd altijd gezegd dat de ruimhartige (subsidiering op) zorgverzekeringen die Rijswijk aanbiedt een beroep op de bijzondere bijstand zou doen afnemen,. Klopt deze aanname nog? Zo ja, waaruit blijkt dat?	144	Bijzondere bijstand: In verband met een oplopende labelling in de algemene uitkering ten behoeve van het minimaalste is er een stijging van € 28.000 tov van vorig jaar te zien op het gebied van incidentele en periodiek bijzondere bijstand. Deze stijging was reeds eerder in de meerjarenbegroting opgenomen waardoor de huidige meerjarenraming geen afwijking te zien geeft ten opzichte van de voorgaande meerjarenraming. De aanname dat een ruimhartig beleid op het gebied van de aanvullende zorgverzekeringen een beroep op de bijzondere bijstand doet afnemen klopt en blijkt uit het verminderde beroep dat gedaan wordt op de bijzondere bijstand in verband met medische kosten. Kwijtschelding: Er wordt ieder jaar een inschatting gemaakt van het aantal te verlenen kwijtscheldingen voor het komende jaar. De inschatting wordt gebaseerd op het lopende jaar. Voor 2016 is de verwachting dat het geraamde bedrag voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing met ongeveer € 20.000,- wordt overschreden. Als gevolg daarvan is het geraamde bedrag voor 2017 verhoogd.
GBR	209	De totaal te investeren bedragen over de jaren 2017 t/m 2020 bedraagt ruim 50 miljoen €. De kapitaallasten nemen toe met circa 11 miljoen €. Een aantal projecten is hierin nog niet begrepen zoals herhuisvesting Trias, renovatie Huis van de Stad, winkelcentrum in de Boogaard. opwaarderen oude staten,Ondertunneling Prinses Beatrixlaan enz. De schuldpositie van de gemeente zal de komende jaren niet verbeteren, is onze inschatting, doch sterk toenemen. Een aantal vragen over specifieke projecten: a. Hoe wordt het Stationskwartier ontsloten? De verbetering van het kruispunt kan deze problematiek toch niet oplossen ? b. Het opwaarderen van grote probleemstraten zoals Karel Doormanlaan is weer een jaar opgeschoven. Het budget ad € 75.000 lijkt mij wel zeer optimistisch. Of komt er uit een andere bron aanvullende financiering. Gaarne toelichting ?	148	a. Voor de ontsluiting van het Stationskwartier zijn in het verleden verschillende modelberekeningen uitgevoerd. Met de nieuwe ontsluitingsweg (en de bestaande mogelijkheden) is het Stationskwartier goed ontsloten. b. Voor de Karel Doormanlaan zijn verschillende scenario's uitgewerkt. Vanwege de ontwikkelingen in de wijk Te Werve de komende jaren, is fasering van de Karel Doormanlaan noodzakelijk. De drie straten die de komende jaren worden opgepakt worden vanuit verschillende budgetten gefinancierd zoals onder andere de onderhoudsbudgetten riolering en wegen.
PvdA	112	In het investeringsplan gaat u terecht uit van een fietstunnel ter hoogte van het Wilhelminapark. U geeft aan dat die verbinding cruciaal is voor de leefbaarheid. Wij zijn dat met u eens. Maar er biedt zich ook een fantastische mogelijkheid aan om deze tunnel te combineren met een eco-tunnel, zodat er tevens een cruciale verbinding tussen de groene gebieden aan beide zijden van het spoor ontstaat ten behoeve van de leefbaarheid van allerlei dieren. Dit past ons inziens uitstekend bij uw milieudoelstellingen. Wilt u bij de planuitwerking van deze fietstunnel tevens een dergelijke eco-verbinding voor het dierenleven meenemen?	149	De aanleg van de fietstunnel geschiedt onder verantwoordelijkheid van ProRail. Wij zullen met ProRail in overleg treden om de mogelijkheden te bespreken en de financiële consequenties hiervan in beeld brengen.
BVR	45	Hoe is het bedrag van 210.000 euro opgebouwd voor eventuele aanpassingen rond de HBG locatie?	155	Indien nodig en aantoonbaar zullen aanpassingen aan de kruising Pr. Beatrixlaan / Pr. Irenelaan plaatsvinden. De kosten zijn geraamd op een bedrag van € 210.000,- excl. BTW.
vd Horst	182	5300 Sport zie met betrekking tot toplaagrenovatie kunstgrasvelden eerder gemaakte opmerkingen (onder 142)	158	De resultaten van het onderzoek van het RIVM zijn in december 2016 bekend. Mede afhankelijk hiervan zal bij vervanging gekozen worden voor een geschikt type infill materiaal voor de kunstgrasvoetbalvelden. Daarnaast hebben de investeringen betrekking op de toplaagrenovaties van natuurgrasvoetbalvelden waarbij de discussie rond het infill materiaal niet speelt.

2e halfjaarrapportage

programma algemeen bestuur en organisatie

partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	1	T.a.v. bovenlokale samenwerkingsverbanden wordt de conclusie getrokken dat Rijswijk zich nog duidelijker en consistent er zou kunnen en moeten profileren. Waar is deze conclusie op gebaseerd. Is er een evaluatie geweest? Is deze voor de Raad beschikbaar?	8	Er is geen sprake geweest van een aparte evaluatie. Wij zijn van mening dat - ook in het licht van de stadsvisie - Rijswijk zich op onderwerpen beter en consistent er kan profileren en wij denken dat dit een meerwaarde kan hebben voor onderwerpen waar wij vanuit Rijswijk een belang zien of voor willen gaan.
SP	16	Baten en lasten reisdocumenten Er staat dat de baten reisdocumenten ongeveer € 130.000,- hoger zijn dan begroot. Moet dit niet zijn 'baten huwelijksvoltrekkingen'?	8	Nee, in plaats van "huwelijksvoltrekkingen" hoort hier "reisdocumenten" te staan.
VVD	2	"...Gebleken is dat de interne organisatie voor samenwerkingsverbanden zoals die functioneerde nu niet altijd meer toereikend is. De stukkenstroom is aanzienlijk groter en de interne advisering en dan met name de coördinatie daarvan blijkt inmiddels een taak die niet meer door een bestuursadviseur naast zijn reguliere werk/taken kan worden opgepakt. Om de Rijswijkse belangen goed te borgen is het noodzakelijk de inzet hierop te verhogen...". Er is extra geld vrijgemaakt. Kan worden aangegeven waarom deze extra capaciteit kan worden 'afgerekend'?	9	We begrijpen niet wat u bedoelt met het woord 'afgerekend'. Binnen de totale begroting van baten en lasten is ruimte gevonden.
BVR	11	MRDH Er wordt 80.000 vrijgemaakt voor economie binnen de MRDH. Het regeerakkoord spreekt van de vervoersautoriteit. Burgemeester gaf eerder aan dat er geen gelden voor economie zouden worden vrijgemaakt. Nu lijkt het erop dat de MRDH zonder formele rugdekking toch wordt uitgebreid en gefinancierd. Graag toelichting.	9	Deze stelling is niet correct. Deze middelen worden beschikbaar gesteld voor de inzet, de interne coördinatie en de aansturing binnen de gemeente. De inzet richt zich op regionale en bovenregionale samenwerkingsverbanden.
CDA	22	U heeft extra geld vrijgemaakt voor bovenlokale samenwerkingsverbanden. Kunt u concreter maken (smart) wat u uit de lobbytrajecten wilt halen? Het CDA pleitte bij de zienswijze MRDH al voor snel openbaar vervoer in Rijswijk. Wat is uw inzet?	9	Wij hechten veel belang aan goed openbaar vervoer. In dit kader maken we ons sterk voor een goede ontsluiting van RijswijkBuiten. Verder zal per onderwerp altijd afgewogen moeten worden welke inzet het meest effectief is om de Rijswijkse belangen te dienen.
CDA	23	U maakt eveneens extra geld vrij voor strategisch veiligheidsbeleid. Het CDA ondersteunt dit van harte. Daarnaast zou het CDA graag meer ondersteuning/uitbreiding zien voor de wijkagent. Wat is uw opvatting hierover?	9	We delen uw mening en hebben dit via verschillende gremia onder de aandacht gebracht o.a. in het Districtoverleg en het Regionaal Bestuurlijk Overleg.

programma openbare orde en veiligheid

partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
SP	17	Veiligheid Hoe komt het dat een groot deel van de populatie van de Rijswijkse middelbare scholen uit de problematischer wijken van Den Haag komt? Hoe groot is het aantal en percentage Haagse scholieren in Rijswijk?	10	Ouders hebben de vrijheid zelf een school voor hun kind te kiezen. Hierop kan de gemeente niet sturen. Van het totaal aantal leerlingen op de Rijswijkse scholen voor voortgezet onderwijs komt 80% uit Den Haag.
VVD	3	"...De COT-scan van juni van 2015 stelt vast dat "Met de huidige bezetting is het niet goed mogelijk om vooruit te kijken, strategisch te denken en dit samen met de partners periodiek te organiseren. Als de gemeente deze stappen wil zetten, zal ze daarvoor extra capaciteit moeten vrijmaken." We hebben structureel geld vrijgemaakt voor extra capaciteit ten laste van de stelpost binnen de algemene uitkering...". Op welke wijze gaan zaken anders georganiseerd worden om het integraal veiligheidsbeleid vorm te geven?	11	Door de extra capaciteit ontstaat ook de noodzakelijke ruimte voor strategie en afstemming. Het strategisch veiligheidsbeleid wordt op dit moment opgesteld en samen met de veiligheidspartners tot uitvoer gebracht. We zorgen voor meer samenhang tussen de beleidsplannen van de veiligheidspartners en de regionale ambities. Deze gaan we vertalen naar lokale acties. Bovendien zorgen we nu voor een meer integrale uitvoering door zowel "traditionele" veiligheidspartners als Politie, Brandweer en Openbaar Ministerie als partners uit andere domeinen zoals zorg, onderwijs en wonen te betrekken.
CDA	24	De inkomsten vanuit het parkeerbeleid zullen stijgen met uw plannen. Toch wilt u niet dat Rijswijkers dit ervaren als lastenverzwaring, schrijft u in de begroting. Hoe pakt u deze tegenstelling aan?	11	De huidige inkomsten van boetes worden afgedragen aan het Rijk; met het nieuwe systeem zijn de inkomsten van veel parkeerboetes voor de gemeente Rijswijk. Dit betekent meer inkomsten zonder lastenverzwaring voor inwoners. Voor een deel van de inwoners is er sprake van lastenverlichting: de fiscale boete bedraagt €61,-, ipv nu € 90,-.
CDA	25	Zet u deze meerinkomsten in voor handhaving om onveilige situaties die ontstaan door het parkeerbeleid aan te pakken?	11	Het is niet duidelijk welke onveilige situaties u bedoelt. Op dit moment wordt wel opnieuw gekeken naar het handhavingplan en de inzet vanuit handhaving op parkeren.

programma onderwijs

partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	4	"...Er is nu inzicht in de noodzakelijke budgetten, te denken valt aan budgetten voor energie, betaalde belastingen, verzekeringen en herstel/onderhoud vandalismeschade e.d....". Op welke wijze wordt vandalismeschade verhaald op de daders i.p.v. dat dit ten laste van de burger komt?	14	Wanneer de dader bekend is, wordt de schade op de dader verhaald.
BVR	12	Onderwijs: Asbest Het Kristaal Wanneer is de gemeenteraad van dit probleem op de hoogte gebracht?	15	De gemeente is op de hoogte gebracht op het moment dat bij de vervanging van de c.v. ketels geconstateerd is dat er asbest aanwezig was op de zolder en de monteurs de zolder niet meer mochten betreden. De afhandeling betreft een bevoegdheid van het college. De gemeenteraad wordt via de halfjaarrapportage op de hoogte gesteld.

programma sport, cultuur en recreatie

partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	5	De zwemverenigingen hebben recht op een vergoeding van 100 euro op de huurprijs van de Schilp/. Deze regeling bestaat kennelijk al erg lang. Hoe kan het dat er dan bij het opstellen van de begroting geen rekening mee is gehouden? Hoe is dit in voorgaande jaren gegaan? Is het logisch dat een dergelijke regeling tot in lengte van jaren blijft bestaan?	16	Met de verzelfstandiging van zwembad de Schilp per 1 juli 2015 is de regeling niet meegenomen. Aan zwemverenigingen werd in het verleden een verlaagd tarief aangeboden conform de tarievenverordening van 2006. Er zal gekeken worden hoe deze regeling in de toekomst zal worden voortgezet.
SP	18	Zwembad de Schilp Hoe komt het dat de vergoeding van €19.050 met €40.000 naar €59.050 is gestegen?	16	Vergoeding is niet gestegen. € 19.050,- betreft de vergoeding verstrekt over de 2e helft 2015. € 40.000,- is de totale vergoeding voor 2016.
vd Horst	29	Beleidsproduct: Sport 5300 Zwembad De Schilp (endogeen, incidenteel) Om welke reden wordt de in 2006 verstrekte jaarlijkse compensatie (subsidie) van € 19.000,- in 2016 met ruim 100% verhoogd naar een bedrag van € 40.000,-? Zijn er in Rijswijk meer verenigingen (zo ja hoeveel) die een dergelijke compensatieregeling met de gemeente hebben?	16	Vergoedingen zijn niet verhoogd met 100%. De vergoeding van € 19.050,- betreft de 2e helft van 2015. De vergoeding van € 40.000,- betreft geheel 2016. Nee, er zijn geen andere verenigingen met een compensatieregeling wel wordt aan sportverenigingen een lager huurbedrag in rekening gebracht.
BVR	13	Recreatie: Natuurspeelplek Het is ons volstrekt onduidelijk waar de natuurspeelplek wordt gepland. Het tunneldak eindigt ter hoogte van de Generaal Spoorlaan/Hoogkamerlaan. De afstand ten opzichte van de landgoederenzone is nogal fors. Is dat dan toch de lokatie? ING schenkt ons de plek. Waarom dan nog een bijdrage van de gemeente?	17	De beoogde lokatie voor de natuurspeelplaats is tussen het Pyramideplein en de Generaal Spoorlaan. We willen niet alleen een speelplek voor de buurt, maar er een centrale speelplek te maken voor heel Rijswijk, daarom is er ook een gemeentelijke bijdrage gepland.

programma sociaal domein				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	6	...Daarnaast is er sprake van verhoogde uitgaven aan bijstand in verband met statushouders. Op basis van een bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten komen er extra middelen beschikbaar die deze uitgaven moeten dekken....". Betekent dit voor de Rijswijkse situatie dan ook daadwerkelijk dat de extra middelen de uitgaven dekken?	18	Momenteel is nog niet met zekerheid te zeggen of de extra middelen voldoende zullen zijn. Dit heeft voornamelijk te maken met de gezinssamenstelling van de te huisvesten statushouders. Dit bepaald namelijk het aantal te verstrekken uitkeringen.
SP	19	Programma Sociaal Domein: Diversen Waar wordt het bedrag van €941.576 verwerkt ? Wat zijn de feitelijke gevolgen van deze neerwaardse bijstelling?	19	De mutaties zijn verwerkt in de eerste tabel van blz 20 (met uitzondering van het product wmo nieuwe taken). Het gevolg is dat de budgetten nu aansluiten op het te verkrijgen Rijksbudget.
vd Horst	30	In het overzicht wordt aangegeven dat de Brede welzijnsorganisatie over 2016 een incidenteel tekort heeft van- € 113.000,- Kunt u aangeven waardoor dit te kort ontstaan is?	20	Op de post Brede Welzijnorganisatie over 2016 is er geen tekort maar heeft er verschuiving plaatsgevonden. Kosten voor de ouderendadviseur worden ondergebracht bij de post Brede Welzijnorganisaties. Daarnaast ontvangt de gemeente voor de uitvoering van taken voor statushouders ook een bedrag. Dit bij elkaar opgeteld verklaart de ophoging voor 2017 en het tekort voor 2016.

programma wonen en leven				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
CDA	26	Avalex blijft wat onzekerheden met zich brengen. Wat doet er aan om meer grip op dit dossier te krijgen?	21	Sinds begin van dit jaar zijn er teams gevormd van specialisten (inhoudelijk/ financieel) en is het gezamenlijk optrekken van gemeenten verbeterd. Zij zitten vroegtijdig met Avalex om tafel en voorzien het bestuur van alle gemeenten van onafhankelijke adviezen.
VVD	7	"...Afspraak is onder meer dat iedere partij zelf de transitiekosten van de wet draagt. Dit zijn kosten voor de transitie naar het werken met deze nieuwe wetgeving. In het plan van aanpak zal o.a. de verdere benodigde financiële middelen voor het implementatietraject inzichtelijk worden gemaakt. Deze kosten zijn aanzienlijk maar als gevolg van deze exogene ontwikkeling onontkoombaar. Voor het plan van aanpak is een bedrag van € 60.000,- opgenomen en voor de uitvoering vooralsnog € 300.000,-...". Betekent dit dat bovenop de €360k nog de bovengenoemde transitiekosten komen. Zo ja, kun u aangeven waar dit kosten naar verwachting dan uit bestaan?	22	De transitiekosten zijn de kosten voor de transitie naar het werken met de nieuwe wetgeving. Het gaat bijvoorbeeld om de kosten voor het volgen van opleidingen, organisatie- en cultuurveranderingstrajecten, en aanpassingen in digitale voorzieningen. Het aangehaalde bedrag van € 300.000 is genoemd voor deze transitiekosten. Het betreft voor nu een indicatief bedrag dat op basis van de op te stellen startnotitie nader geconcretiseerd en aangescherpt wordt.
SP	20	Programma Wonen en Leven HTM Zuiderweg Wat is de stand van zaken omtrent de ontwikkeling van deze locatie ?	22	HTM wenst een opstellocatie te realiseren op het bedrijventerrein aan de Zuiderweg. In dat verband onderzoekt HTM de haalbaarheid (milieutechnisch en planologisch) en is HTM in gesprek met de MRDH over financiële dekking voor de realisatie van een opstellocatie. Het college heeft nog geen standpunt ingenomen en is in afwachting van de haalbaarheidsstudie die door HTM wordt opgesteld.
CDA	27	De kosten van de invoering van de omgevingswet zijn behoorlijk. Graag meer inzicht hierin en een vergelijking van de kosten in de omliggende gemeenten.	22	De transitiekosten zijn de kosten voor de transitie naar het werken met de nieuwe wetgeving. Het gaat bijvoorbeeld om de kosten voor het volgen van opleidingen, organisatie- en cultuurveranderingstrajecten, en aanpassingen in digitale voorzieningen. Het aangehaalde bedrag van € 300.000 is genoemd voor deze transitiekosten. Het betreft voor nu een indicatief bedrag dat op basis van de op te stellen startnotitie nader geconcretiseerd en aangescherpt wordt. De volgende bedragen zijn door andere gemeenten gereserveerd: Leiden € 495.000,-; Haren € 230.000,-; Leidschendam-Voorburg € 300.000,-. Op deze bedragen hebben wij ons voorlopig gebaseerd. Dit zal op basis van de op te stellen startnotitie nader geconcretiseerd en aangescherpt worden.
vd Horst	31	Beleidsproduct: Ruimtelijke ordening 8100 Anterieure overeenkomsten algemeen (endogeen, incidenteel) De volgende anterieure overeenkomst is ondertekend en betaald. HTM Zuiderweg (exogeen, incidenteel) Voor de ontwikkeling van deze locatie heeft HTM Personenvervoer NV een bijdrage voor de procedurele kosten voor vereiste planologische medewerking betaald, ter grootte van € 26.000. Is voor een dergelijke ontwikkeling een bestemmingsplan wijziging noodzakelijk? Op welke termijn verwacht u een dergelijke procedure te starten. Wanneer en op welke wijze worden de omliggende wijken en burgers bij deze ontwikkeling betrokken?	22	Het betreft een intentieovereenkomst en geen anterieure overeenkomst. De intentieovereenkomst is overigens niet ondertekend, niet door HTM en niet door de gemeente. De genoemde kosten zijn wel betaald maar hebben betrekking op ambtelijke proceskosten in het kader van het faciliteren van de haalbaarheidsstudie die HTM uitvoert en niet op procedurele kosten voor planologische medewerking. Er is een planologische procedure noodzakelijk (nieuw bestemmingsplan of uitgebreide Wabo-procedure). Het college heeft daarover nog geen standpunt / besluit ingenomen. Het is nog onduidelijk of en wanneer een planologische procedure wordt gestart. Dit is afhankelijk van de haalbaarheidsstudie van HTM. Er zijn reeds meerdere bijeenkomsten met omwonenden georganiseerd. De HTM heeft twee weken geleden nog een informatiebijeenkomst gehouden. Tijdens deze bijeenkomst heeft de HTM aangegeven verder te werken aan de haalbaarheidsstudie.
vd Horst	32	Start implementatie Omgevingswet (exogeen, incidenteel) De invoering van deze wet heeft grote gevolgen voor het beleid in Rijswijk. Is er een plan/overzicht wanneer en op welke wijze de Raad hierin wordt mee genomen? .	22	Het aangehaalde bedrag van € 300.000 is genoemd voor deze transitiekosten. Het betreft voor nu een indicatief bedrag dat op basis van de op te stellen startnotitie nader geconcretiseerd en aangescherpt wordt. Nog dit kalenderjaar start een projectleider met het opstellen van een startnotitie en een plan van aanpak. De rol van o.a. de raad zal daarin worden opgenomen.

paragraaf algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
BVR	14	Algemene dekkingen: Tegenvaller OZB Bedrijven. Wie (welke organisatie) schat de totale WOZ waarde (verkeerd) in?	24	De gemeente Rijswijk stelt de WOZ waarde vast op basis van de Wet WOZ. Bij de waardebepaling wordt onder andere gebruik gemaakt van vastgoedindexen en vastgoedtransacties in Rijswijk. Voordat de WOZ waarden worden beschikt, vinden intern controles plaats op deze waarden. Daarnaast voert de Waarderingskamer (strengere) controles uit op de door de gemeente vastgestelde WOZ waarden. Als uit de controles blijkt dat de waardering niet voldoet aan de geldende regels, kan de Waarderingskamer besluiten dat de gemeente de waardes niet mag beschikken. Voor 2016 heeft de Waarderingskamer goedkeuring gegeven voor het beschikken van de WOZ waarden. Door gebrek aan transacties van bedrijfsobjecten in Rijswijk en de afwijking van de Rijswijkse vastgoedmarkt ten opzichte van de indexen is een discrepantie ontstaan tussen de raming van de WOZ-waarden en de beschikte WOZ-waarden. De WOZ waarden van dit vastgoed in de gemeente Rijswijk heeft de afgelopen jaren extra klappen opgelopen door het vertrek van grote huurders, relatief hoge leegstand en een onvoldoende passend vastgoedaanbod.
VVD	8	De bijdrage per geplaatste vergunninghouder is berekend op 217.000 euro. Betekent dit dat Rijswijk voor iedere vergunninghouder (= is dat een statushouder?) 217.000 euro van de "BV Nederland" krijgt? Welke kosten staan hier tegenover?	25	Het bedrag van € 217.000,- is de totale bijdrage en is berekend op het aantal geplaatste vergunninghouders. Per geplaatste vergunninghouder bedraagt de bijdrage € 4.430,-. Hiertegenover staan de kosten die niet door het COA vergoed worden. Deze kosten bestaan vooral uit, voor zover nog niet in de budgetten zijn opgenomen, kosten van participatie- en integratie.
BVR	15	Algemene dekkingen: Oninbare debiteuren Is het mogelijk via een zware incassoprocedure alsnog een deel te innen ?	25	Een debiteur wordt alleen maar oninbaar verklaard bij overlijden, vertrokken met de bestemming onbekend en failliet.
SP	21	Verhoogde instroom asielzoekers 2016 "De bijdrage per geplaatste vergunninghouder is voor 2016 voorlopig berekend op €217.000" Is dit correct ? Moet dit niet zijn "De totale bijdrage etc"?	25	Conclusie is juist, zie ook het antwoord op de vraag van de VVD 8.

paragraaf bedrijfsvoering				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	9	"...Rijswijk wil een moderne werkgever zijn, waarvan de medewerkers adequaat zijn toegerust voor de uitvoering van hun taak. De invoering van een nieuwe arbeidsomgeving moet bijdragen aan de doelstelling om te ontwikkelen naar een flexibele, opgaven gestuurde organisatie. Zo wordt er geïnvesteerd in meer flexibele werkplekken, meer plaats- en tijdsafhankelijk werken, verduurzaming arbeidsomgeving en betere telefonische bereikbaarheid. Uitgangspunt is dat hierbij geen extra kosten optreden en maatregelen toekomstbestendig zijn...". Kunt u aangeven op welke manier u dit uitgangspunt gaat verwezenlijken? Wat is het plan dat er voor zorgt dat er geen kosten optreden (en maatregelen toekomstbestendig zijn)?	29	We gaan medewerkers faciliteren om meer plaats- en tijdsafhankelijk te kunnen gaan werken (van buiten het kantoor kunnen inloggen, mobiele telefoon en tablet), richten werkplekken meer in op specifieke activiteiten en bieden daarmee ook ruimte aan medewerkers om zelf het werk (en prive) af te stemmen op het te bereiken resultaat. Hierdoor is minder werkruimte voor minder werkplekken nodig en kunnen daar besparingen worden gevonden ter dekking van extra kosten.
CDA	28	Graag toelichten wat er gebeurt met het geld voor het nieuwe werken. Telefonie, inrichting en nieuwe software worden genoemd. Wat houdt het in en wat maakt het nieuw?	29	Wij willen gefaseerd komen tot een flexibeler gebruik van de beschikbare kantoorruimte. Medewerkers hebben de gelegenheid om plaats- en tijdsafhankelijk te werken, en het aantal werkplekken is de afgelopen jaren verminderd. We hebben de huur van een etage in Hoogvoorde opgezegd per 1 mei 2017, zodat het aantal werkplekken verder gaat verminderen. Om dit proces verder te ondersteunen krijgen alle medewerkers de beschikking over een smartphone; daarmee zijn ze beter bereikbaar en kunnen overal hun mail en agenda beheren. Dit vraagt ook softwarematig wat investeringen. Omdat we de huur van een etage hebben opgezegd zullen we elders in het gebouw flexibele (aanland) plekken realiseren.

bijlagen				
partij	nummer	vraag	bladzijde	antwoord
VVD	10	"...Voor het mogelijk maken van plaats- en tijdsafhankelijk werken, meer flexibele werkplekken, het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid en het verduurzamen van de arbeidsomgeving is een investering van € 466.250 nodig...". Hoe verhoudt zich dit tot de stelling op pagina 29 dat er geen extra kosten optreden?	32	De kosten voor de verdere invoering van plaats- en tijdsafhankelijk werken worden gedekt uit de structurele vermindering van de huursom voor gebouw Hoogvoorde als gevolg van het opzeggen van de huur van een etage per 1 mei 2017.
GBR	33	In de 2e halfjaarportage 2016 kom ik onder bijlage 1 (vermoedelijk verloop investeringskredieten (bladzijde 33 en 34) nog twee onderhanden werk tegen te weten: Vervanging riolering Ministersbuurt € 1.043.000 Vervanging vrijverval riolen € 2.252.000 Vraag. Zijn deze betrokken in het overzicht Kostendekkendheid Rioolheffing 2017?	33	Ja, dit is meegenomen in de berekening van het verbreed gemeentelijke rioleringsplan (vGRP)